

ילקוט לוי יצחק

מכתבי החתונה

תרפ"ח-תרפ"ט

•

ליקוט מתורתו של
כ"ק הרה"ג והרה"ח המקובל וכו'

ר' לוי יצחק

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

בקשר עם חתונת בנו

כ"ק אדמו"ר עם הרבנית הצדקנית זי"ע

•

רשימת הרב המחבר ז"ל

שכתב אודות מאסרו

•

עם ליקוט ביאורים והערות בדרך אפשר

יוצא לאור ע"י מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

ב"ה, ערב פסח אחר חצות היום, תפר"ח.
דניפראפעטראווסק.

אהובי בני שיחי'.

אם כי מכתבי יגיע אליך לסוף הפסח, עכ"ז הולכין אחר דעת הכותב, והכתיבה עצמה, שהוא ביום הראשון לפסח. ולזאת קבל את ברכתי היוצאת מקירות לבי, כי תחוג את חג המצות הבעל"ט, בכשרות, פשוטן של דברים והוא העיקר, שתאכל את המצה, בכשרות המצה עצמה, ובכשרות הגוף והנפש, שהמה יהיו כשרים לאכילת מצה.

מיכלא דמהימנותא, והיינו, שהמצה תהי' ראוי' להאוכל והאוכל להמצה, שאז הוא זיווג שלם כדבעי למהוי. והיינו כי מצה נמשלה לאשה כמארז"ל כל האוכל מצה בערב פסח כאלו בא על ארוסתו כו', הרי שנמשלה לאשה. ומצה היא רק קמח ומים, קמח מים גימט' רחל, שהיא הנוקבא העיקרית כידוע. ועיקר המצה הוא, הפרוסה, והחלק הגדול של אפיקומן, שהוא המצה האמצעית דלוי, כי בנין המלכות (הן הפרוסה החלק הקטן, רחל, והן החלק הגדול, האפיקומן, צפון, עלמא דאתכסיא, לאה) הוא מהגבורות דוקא, דהיינו לוי. ולכן צריכים לשמור את המצה כמ"ש ושמרתם את המצות, כי מאחר שהיא בחי' גבורות צריכים לשמרה. ואכילת המצה הוא בחי' זיווג כמ"ש כי אם הלחם אשר הוא אוכל, והוא מאכל אמונה, היינו לרמז, כי כל ענין הזיווגים הוא רק בדרך אמונה, ולא בשכל אנושי, וכמארז"ל אמונת זה סדר זרעים. פירוש לקיים מצות זרעים שהו"ע זיווג כדרז"ל ע"פ בבקר זרע זרעך כו', הוא בדרך אמונה. כי שכל אנושי אין תופס זה, שלכאורה עפ"י שכל די לו להפקיע את עצמו ולפרנס את עצמו, ולמה לו ליקח רחים על צוארו, רק הוא מפני אמונת אמן בה' אמת שלמעלה מן השכל לגמרי, וכמ"ש בית והון נחלת אבות, שבית והון יכול להיות מאבות מוחין, משא"כ הזיווג ליקח אשה משכלת מה, שם הוי' דלעילא, שלמעלה ממוחין, ועיין במדרש רבה ר"פ ויצא. (והמטרונא דלעו"ז רצתה לעשות כאלה, שהכניסה אלף עבדים ואלף שפחות לזווגם ולא עלתה בידה כלל. ומה שהכניסה במספר אלף דוקא, היינו, כי יניקת הלעו"ז הוא מהגבורות, ששרשם אלף, כידוע בענין אחוריים דאלקים שעולה אלף, אל שדי במלואו, אלף, ושרשם מהמלך בלע דדעת דתהו שנפל לבריאה, ששם הוא המספר אלף, והאלף עבדים הוא גבורות דוכרין, והאלף שפחות הוא גבורות נוקבין. (עדמ"ש במ"א בענין נערי ונערות בלעו"ז), והיחוד הוא ע"י גבורות, איש אש י', אשה אש ה'. ועפ"י אתי שפיר מה שבאש יש אות א', שלכאורה הי' צ"ל רק ש' לפי המבואר בלקוטי תורה להאריז"ל פ' וירא בפ"י אש

יצאה מחשבון, אך האות א' רומז על המספר אלה, ואכמ"ל). וכשתצרף מִלַת אשה למִלַת מצה יעלה מספר אמת, לרמז שהשרש הוא מאמת, שאמת הוא למעלה מהשכל, כי אמת הוא בעתיקא כידוע. וזהו וארשתיך לי באמונה שקאי על פסח, ועי"ז, זוכים להסדר האחרון סדר טהרות, שהוא נרמז במלת ודעת בדרז"ל, היינו שזוכים למ"ת שבשבועות, וידעת את הוי'. וזהו"ע אכילת מצה בכשרות, וכשר ר"ת כמוצא שלל רב, לרמז על בירור הניצוצין שהוציאו ישראל ממצרים כמ"ש ואחרי כן יצאו ברכש גדול, ע"י המצה. – ובשמחה הו"ע הד' כוסות דליל פסח. כשרות מצד מצה, ושמחה שביין מצד הכוסות. ושרשם הוא המוחין דחכמה ובינה, מצה מוחין דאבא, וכוסות מוחין דאימא, כמ"ש בפרי עץ חיים. והיינו, כי כדי שיהי' יחוד זו"נ צריך להיות מקודם יחוד חו"ב כידוע. ואכילת מצה הוא יחוד זו"נ, וצריך להיות מקודם הקערה דהמצות והכוסות יחוד חו"ב. ואוכלים המצה שהוא היחוד זו"נ, כי אימתי הוא היחוד בזמנא דנטלא מבי אבא כמ"ש בזהר פ' אמור ופ' וירא וכידוע. ולזאת בני מחמדי קיים כפשוטו וכמשמעו מצות אכילת מצה וכוסות, בכשרות ובשמחה. וזה יהי' לך לאות כי אחר זה תקיים גם מה שרומז הענין הזה וכנ"ל. כי יקים לך ה' בית נאמן במלא מושג המלה, כי יהי' לך אשה משכלת ותשמח בחלקך בחיים, חיים גופנים ורוחניים גם יחד. תהי' מאושר בכל ותהי' בשלוח ומנוחה והשקט עד העולם. ועינינו תחזינה כל זה במהרה בימינו, כי יתבנה ויתכונן ביתך, בית נאמן, בנין עדי עד, לתהלה ולשם ולתפארת. ועיני אבותיך ירונו וישמחו מרוב חדוה וגיל, מטובך ואשרך תמיד כל הימים, והי' שלום וכל טוב סלה.

והשי"ת יזכנו להתראות בחיים ושלום וכל הטוב, כחפץ אביך אוהבך אהבה בלי מצרים, חפץ בטובך והצלחתך תמיד כל הימים.

לוי יצחק ש"ס

מצה וכוסות*.

ב"ה, ערב פסח אחר חצות היום, תפר"ח.
דניפראפעטראווסק.

אהובי בני שיחי'.

אם כי מכתבי יגיע אליך לסוף הפסח, עכ"ז הולכין אחר דעת הכותב, והכתיבה עצמה, שהוא ביום¹ הראשון לפסח. ולזאת קבל את ברכתי היוצאת מקירות לבי, כי תחוג את חג המצות הבעל"ט, בכשרות², פשוטן של דברים והוא העיקר, שתאכל את³ המצה, בכשרות המצה עצמה, ובכשרות הגוף והנפש,

(* לשון כ"ק אדמו"ר זי"ע כפי שרשם תוכן המכתבים שקבל מאביו ז"ל במשך השנים (נדפס לעיל ע' יד. רשימות חוברת נד. וכן בלקוטי לוי יצחק, אגרות קודש ע' תנג (הוצאת ה'תשס"ד)).

מכתב זה נדפס בלקוטי לוי יצחק — אגרות קודש ע' קצו ואילך.

(1) ערב פסח אחר חצות היום... יום הראשון לפסח: כמ"ש (בא יב, טו) „אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם“. וברמב"ם הל' חמץ ומצה פ"ב ה"א „מצות עשה מן התורה להשבית החמץ קודם זמן איסור אכילתו שנאמר (שמות יב, טו) ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם, מפי השמועה למדו שראשון זה הוא ארבעה עשר“. ובשו"ע אדמוה"ז סי' תלא ס"א ז"ל: „אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם וגו' ומפי השמועה למדו שיום ראשון זה הוא י"ד ניסן ונקרא ראשון לשבעת ימי הפסח כלומר קודם להם" ע"ש.

ראה פסחים ה, א. רש"י בא יב, טו. לקוטי שיחות חלק ח' ע' 100.

(2) תוכן המכתב הוא: שתחוג את החג הפסח ב„כשרות“, וב„שמחה“ כדלקמן,

„כשרות“ מצד המצות (ובזה כמה פרטים כדלקמן, ראה הערה 3),

„שמחה“ מצד היין — ד' כוסות,

ומקשר הכל לענין הזיווג והנישואין.

(3) את המצה: במכתב זה יבאר „טז“ פרטים בנוגע „מצה“, והם:

(א) „כשרות“ ה„מצה“ עצמה (ה„חפצא“) — שהם כשרים למצות אכילת מצה.

(ב) „כשרות“ ה„גוף“ של האדם (ה„גברא“) האוכל המצה.

(ג) „כשרות“ ה„נפש“ של האדם האוכל המצה.

(ד) „פעולת“ המצה על הגוף והנפש ביחד, כלומר דה„מצה“ וה„אדם“ (האוכל

המצה) הם בחי' „זווג“.

שהמה יהיו כשרים⁴ לאכילת מצה, מיכלא⁵ דמהימנותא⁶,

- (ה) „מצה“ הוא „מיכלא דהימנותא“ — אמונה.
 (ו) „מצה“ נמשלה ל„אשה“.
 (ז) בהמשך להנ”ל אות ו, „מצה“ נעשה מ„קמח ומים“, „קמח מים“ בגימטריא „רחל“ — האשה (הנוקבא) העיקרית דיעקב.
 (ח) בהמשך להנ”ל אותיות ו’ וז’, עיקר מצנת אכילת מצה נעשה בהמצה האמצעית, היינו, דע”י ה„פרוסה“ מקיימים מצנת „אכילת מצה“ כנגד בחי „רחל“ הקטנה, וע”י ה„חלק הגדול“ מקיימים מצנת „אפיקומן“ כנגד בחי „לאה“ הגדולה.
 (ט) טעם דהמצה העיקרית (כנ”ל) הוא המצה האמצעית, הנק’ „לוי“.
 (י) „מצה“ בחי „מלכות“.
 (יא) בהמשך להנ”ל אות ה, „אשה + מצה“ בגי’ „אמת“.
 (יב) בהמשך להנ”ל אותיות ד’ וה’, „מצה“ הוא בחי „אמונה“, וכן ה„זווג“ הוא בדרך „אמונה“.
 (יג) בהמשך להנ”ל אות יב, מצה בחי „אמונה“, וזהו שכתב (הושע ב, כב) „וארשתיך לי באמונה“ דקאי על יו”ט פסח.
 (יד) בהמשך להנ”ל אות א, אכילת מצה „בכשרות“ — „כשר“ ר”ת „כמוצא שלל רב“.
 (טו) ה„קערה“ על השולחן מה„מצות“ וה„כוסות“ של „יין“, הם בחי חכמה ובינה — „יחוד“ חו”ב.
 (טז) בהמשך לאות טו, ה„קערה“ מה„מצות“ וה„כוסות“ של יין הם יחוד חו”ב, ו„אכילת“ ה„מצה“ הוא יחוד זו”ן.
 (4) להעיר ממכתב הרב המחבר לבנו הגדול, כ”ק אדמו”ר זי”ע, ערב פסח ה’תרצ”ג (נדפס בלקוטי לוי יצחק, אגרות קודש ע’ רצט) וז”ל: „אָפּינוּ שמורה ומצות מהקמח אשר שלחתם, וכוסות הכינו בעצמנו, ויעזור השי”ת שיאיר כל זה בפנימיות נפשנו, לטוב לנו כל הימים“ ע”ש.
 (5) מיכלא דמהימנותא: ראה זהר חלק ב’ דף מא, א. קפג, ב. לקוטי תורה פ’ צו יג, ג ואילך. סידור עם דא”ח רפד, ד ואילך (ובהוצאת ה’תשע”ט — תיז ואילך). ובארוכה בשער האמונה לאדמו”ר האמצעי ח, ב ואילך. תורת מנחם ספר המאמרים תשי”ט ע’ קצה. ועוד.
 ראה הערה 6.
 (6) מצה מיכלא דמהימנותא: ראה ספר המאמרים תש”ח ע’ 166 וז”ל: ההפרש בין מצה לחמץ הוא בב’ דברים. דחמץ הוא הגבהה והתנשאות, ויש בו הרגשת טעם. ומצה הוא ביטול ואין בו הרגשת טעם, ונק’ לחם עוני. וב’ הטעמים הא בהא תליא. דנראה במוחש דמי שהולך אחר הטעם הוא מרגיש א”ע. ומצד כי נעים וערב לו הטעם וההשגה לכן הוא עושה כן. משא”כ כשאינו מרגיש טעם וענג אז לא יחפץ בזה ולא יעשה זאת. והוא מצד ריבוי ההרגשה שבו, ער הערט זיך זייער, און ער טוט דאָס וואָס אים איז געשמאַק. אבל מי שהוא בביטול לא איכפת לי’ הטעם כלל ועושה הכל מצד

והיינו, שהמצה⁷ תהי' ראוי' להאוכל והאוכל להמצה, שאז הוא זיווג שלם כדבעי למהוי.

והיינו:

כי מצה⁸ נמשלה לאשה כמארז"ל כל האוכל מצה בערב פסח כאלו

קבלת עול מבלי לחקור אחרי הטעם והענג, וגם כשאין לו שום טעם וענג מ"מ יקיים ויעשה הכל כדבעי, והוא מצד הביטול. וזהו מצות אכילת מצה לחם עוני בלי הרגשת הטעם, ונקראת מיכלא דמהימנותא* שהיא מאכל המחזק את האמונה** ונק' מיכלא דאסותא*** דהא בהא תליא, להיותה מיכלא דמהימנותא הנה היא מיכלא דאסותא, דאמונה פשוטה היא רפואה לכל דבר ע"ש.

7) שהמצה תהי' ראוי' להאוכל והאוכל להמצה: ראה לקוטי שיחות חלק יב ע' 155 וז"ל: כל ימי הפסח וכ"ש ליל א' דפסח ניזונים ישראל מאכילת מצה, שבה מעין בחי' מהות גדלות אבא (ראה בארוכה שער האמונה לאדמו"ר האמצעי), מהות האלקות, היינו שגופו הגשמי מתקשר בו חיות נפשו שיחי' גם חיים גשמיים מאכילת מזון שבו הוא מהות האלקות, ולכן מלבד שפועל בנפה"א פועל בנפה"ב שהוא היצה"ר שלא יסית כ"כ ושיתחיל להתברר, ויניח הנפש האלקית להאמין באמונה שלימה גם במה שאינו משיג ע"פ השכל ע"ש.

וראה לקמן הערה 27. מילואים אות א.

8) מצה נמשלה לאשה: מבאר ומרמז, ד"האדם" האוכל המצה, וה"מצה" עצמה הוא כמו זיווג, בדוגמת החיבור דאיש ואשה — חתן וכלה, דה"מצה" נמשלה לה"אשה" — הנוקבא, מצד "שמונה" טעמים, והם:

א) אמרו חז"ל (ירושלמי פסחים פ"י ה"א) "כל האוכל מצה בערב פסח כאילו בעל ארוסתו בבית חמיו", הרי נמשלה לזווג (ראה הערה 9).

ב) "מצה" נעשה מ"קמח — מים" בגי' "רחל", שהיא הנוקבא העיקרית. (ראה הערה 13)

ג) המצה — העיקרית והאמצעית — מחלקים לשנים, הפרוסה (החלק הקטן) כנגד בחי' "רחל", והאפיקומן (החלק הגדול) כנגד בחי' "לאה", היינו כנגד ה"נוקבין" (ראה הערה 19).

ד) "מצה" הוא מיכלא דהימנותא — אמונה, וכן זווג כמ"ש "וארשתיך לי באמונה".

ה) רמז בהנ"ל, "מצה + אשה" בגי' "אמת", לרמז דה"זווג" הוא בדרך "אמונה" למעלה מן השכל.

(* הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע: בס' טעמי המצות להצ"צ מצות חמץ ומצה מציין לזוהר ויצא קנא. וצע"ק. וראה ח"ב מא, א.

(** הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע: בארוכה ראה בלקו"ת פ' צו ד"ה ששת ימים. בס' שער חהמ"צ. בס' טעהמ"צ שם ועוד.

(*** הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע: זוהר ח"ב קפג, ב.

בא על ארוסתו⁹ כו', הרי שנמשלה לאשה¹⁰. ומצה היא רק קמח ומים, קמח מים¹¹ גימט' רחל¹², שהיא הנוקבא העיקרית¹³ כידוע. ועיקר המצה¹⁴ הוא, הפרוסה, והחלק הגדול של אפיקומן, שהוא המצה¹⁵ האמצעית דלוי¹⁶, כי בנין¹⁷ המלכות (הן הפרוסה החלק

(ו) מצה נמשלה לאשה, וזהו הטעם דנשים חייבות במצות מצה, אף שהוא מצות עשה שהזמן גרמא (ראה פסחים מג, ב. לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש ע' רכט).

(ז) מצינו במשנה ובגמ' שהתעסקות במצה הם „נשים” דוקא, „שלש נשים עוסקות בבצק” (פסחים מח, ב). „אשה לא תלוש אלא במים שלנו” (שם מב, א). „מה דרכו של עני הוא מסיק ואשתו אפה” (שם קטו, ב. לקוטי לוי יצחק שם).

(ח) מצה נק' לחם עני, והוא המצה דמלכות, כי מלכות נוקבא נמשלה למצה כמאמר כל האוכל מצה בע"פ כאילו בא על ארוסתו ע"ש (שם ע' נ).

(9) ירושלמי פסחים פרק י הלכה א. [והכוונה כמובן בהמארו"ל הוא, שיש קדושה מסויימת באכילת מצה בזמן המתאים והנכון, וכמו שאין לבוא על ארוסתו עד הזמן המתור והמתאים, וכמו"כ הוא באכילת מצה.]

וראה לקמן מילואים אות ב.

(10) ראה גם לקמן הערה 18.

(11) קמ"ח (בג"י 148) + מי"ם (90) = 238. וכן רח"ל בג"י 238.

(12) ראה הערה 19.

(13) כמ"ש (ויצא כט, יח) „ויאהב יעקב את רחל ויאמר אעבודך שבע שנים ברחל בתך הקטנה”. וכן (ויגש מו, יט) „בני רחל אשת יעקב”. ופרש"י שם: ובכולן לא נאמר בהן אשת, אלא שהיתה עיקרו של בית. ועיין ויצא לא, ד.

ראה תורה אור כב, ד ואילך. תורת חיים ויצא קסח, ד. ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ב' סימן נד.

(14) מבאר, ד „עיקר” המצה, מכל השלשה מצות שמונחים על הקערה, הוא המצה ה „אמצעית” — הלוי, דעיקר מצנת „אכילת מצה” הוא ע"י מצה זו, דע"י חלק הקטן — הפרוסה, מקיימים מצנת „בערב תאכלו מצות”, וע"י החלק הגדול מקיימים מצנת אכילת ה „אפיקומן”,

וזהו שמבאר דדוקא ע"י המצה הנק' „לוי” (האמצעית) הוא עיקר המצה, והטעם הוא, דמצה נמשלה לאשה (נוקבא), ובנין המלכות (בחי' נוקבא) הוא ע"י „גבורה” — בחי' „לוי” כדלקמן.

(15) המצה האמצעית: ראה שו"ע אדמוה"ז הל' פסח ס"י תעג סעיפים לה"ו. תעה סעיפים ג"ה. ראה גם ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ד ס"י לא.

הג' מצות כנגד כהן, לוי, ישראל: ראה פע"ח שער חג המצות פרק ו. סידור האריז"ל. שו"ע אדה"ז ס"י תעג סכ"ו. סידור אדה"ז (הגש"פ בתחלתו). הגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים עמוד ו ד"ה יסדר.

(16) המצה האמצעית דלוי: ראה לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר בראשית ע' נד

הקטן¹⁸, רחל¹⁹, והן החלק הגדול, האפיקומן, צפון²⁰, עלמא דאתכסיא, לאה) הוא מהגבורות²¹ דוקא, דהיינו לוי²².

וז"ל: „טבע הגבורות הוא לחלק, וכן יחץ הוא במצה האמצעית הנקראת לוי בחי' גבורה" ע"ש.

ובהערות לזהר שמות דברים ע' סה וז"ל: „המצה דלוי שלנגד גבורה חולקים לשנים, ונקרא יחץ שהוא מספר חצי גבורה וכמ"ש (תהלים סה, י) פלג אלקים, שאלקים גבורות נחלקין לשנים, ומדת ובחי' גבורה להבדיל ולחלק כמו ביום שני דמעשה בראשית שהוא לנגד מדת הגבורה נברא בו הרקיע המבדיל, מבדיל בגי' אלקים, כי חלוקה מדת הגבורה" ע"ש.
ראה מילואים לקמן אות ג.

17) בנין המלכות... גבורות: ראה תניא — שער היחוד והאמונה פרק ו ופרק ז וז"ל: והנה שם אלקים הוא שם מדת הגבורה והצמצום ולכן הוא גם כן בגימטריא הטבע לפי שמסתיר האור שלמעלה המהוה ומחיה העולם ונראה כאילו העולם עומד ומתנהג בדרך הטבע ושם אלקים זה הוא מגן ונרתק לשם הוי"ה להעלים האור והחיות הנמשך משם הוי"ה ומהוה מאין ליש שלא יתגלה לנבראים ויבטלו במציאות...

הנה סיבת וטעם הצמצום וההסתור הזה שהסתיר והעלים הקדוש ברוך הוא את החיות של העולם כדי שיהי' העולם נראה דבר נפרד בפני עצמו, הנה הוא ידוע לכל כי תכלית בריאת העולם הוא בשביל התגלות מלכותו יתברך דאין מלך בלא עם פי' עם מלשון עוממות שהם דברים נפרדים וזרים ורחוקים ממעלת המלך כי אילו אפילו היו לו בנים רבים מאד לא שייך שם מלוכה עליהם וכן אפילו על שרים לבדם רק ברוב עם דווקא הדרת מלך ושם המורה על מדת מלכותו יתברך הוא שם אדנות כי הוא אדון כל הארץ ונמצא כי מדה זו ושם זה הוא המהוין ומקיימין העולם להיות עולם כמות שהוא עכשיו יש גמור ודבר נפרד בפני עצמו, ע"ש.

וראה הנסמן במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים חלק א ע' ריח.

18) פירוש: מבאר כאן בהחצאי עיגול, דבנוסף להמבואר לעיל דה"מצה" בכללות מרמז לה, „נוקבא העיקרית — רחל", דהמצה נעשה מ"קמח ומים" שהוא בגימטריא „רחל".

הנה גם ב„פרטיות" הענין מכוון, דהרי המצה העיקרית — היינו המצה האמצעית — מחלקים לשנים, והשני חלקים הם כנגד „רחל ולאה" הנוקבין, נמצא, הן ממה ש„נעשה" המצה (קמח ומים) מרמז לבחי' מלכות — נוקבא, והן אופן „קיום" המצווה עם המצה (שמחלקים אותו לשנים) מרמז לבחי' מלכות — הנוקבין.

וזהו שמבאר הטעם, דבנין המלכות הוא ע"י גבורה (ראה הערות 17. 21), ולכן הוא המצה ה„אמצעית" כנגד „לוי" (ראה הערות 15. 16).

19) החלק הקטן רחל... החלק הגדול... לאה: הכוונה כמ"ש (ויצא כט, טז) „שם הגדולה לאה שם הקטנה רחל", ומבואר בחסידות לאה „הגדולה" — בחי' בינה, עלמא דאתכסיא, ורחל היא „הקטנה", ה' אחרונה דהשם — מלכות, עלמא דאתגליא (ראה לקמן הערה 20. ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ב' סימן יז).

פירוש: ראה אגרת התשובה פ"ד, ביאור הד' אותיות דשם הוי': אות „ר" בחי' חכמה (אמונה), אות „ה" ראשונה בחי' בינה (שכל), אות „ו" ששה מדות (ז"א), ואות „ה" אחרונה בחי' מלכות (דיבור ומעשה). ו„לאה" הגדולה מרמז לאות „ה" ראשונה (העליונה) מהשם — בחי' בינה (מחשבה), ו„רחל" הקטנה מרמז לאות „ה" האחרונה של השם — בחי' מלכות (מעשה).

ובחי' בינה (מחשבה) הוא מכוסה וצפון מהעין, משא"כ בחי' מלכות (ומעשה) הוא בגלוי, וזהו דחלק הקטן — המגולה — היינו המצה הפרוסה הוא על השולחן בגלוי, והוא בחי' רחל, וחלק הגדולה האפיקומן — מכוסה „צפון", בחי' לאה. וראה לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש עמוד רל, דהשני חלקים מרמז לשני חלקי התורה, החלק הקטן מרמז על הוויות אביי ורבא — נגלה דתורה, וחלק הגדולה מרמז לפנימיות התורה ע"ש.

ראה הערה 20. מילואים לקמן אות ד.

20) החלק הקטן רחל... החלק הגדול צפון, עלמא דאתכסיא לאה: היינו כנ"ל הערה 19, דהמצה „המגולה" — החלק הקטן — כנגד רחל, והחלק ה„צפון" — עלמא דאתכסיא — כנגד לאה.

ראה ספר הזהר ח"א דף קנח, ב. עץ חיים שער (יח) לאה ורחל פ"ב (מובא בילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ב' סי' טז) דמרומו בתורה החילוק בין לאה ורחל, בשלשה פרטים: לאה בחי' עלמא דאתכסיא, ולכן, א) לא נזכרה מיתתה בתורה, ב) קבורתה בסתר — במערת המכפלה, ג) נישואי' ליעקב היתה בסתר, משא"כ רחל בחי' עלמא דאתגליא, ולכן, א) מיתתה נזכרה בגלוי בתורה, ב) קבורתה ומצבתה במקום גלוי על הדרך, ג) נישואי' ליעקב היתה בגלוי. ע"ש. ראה גם סידור עם דא"ח ס, ג. סט, א. קג. תורה אור ויצא כב, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ע' קנו. תקמ. תורת חיים ויצא רצ, ד. שער היחוד פ' לו.

21) רחל... לאה הוא מהגבורות: ראה לקוטי תורה פ' אמור לח, ד וז"ל: ענין זיווג יעקב ורחל. וכן הזיווג דלאה, כי לכל נוקבא צריך המתקה לבוא מדכורא והיינו בחי' יעקב ז"א דאצי". והענין כי רחל הוא אותיות הדבור, ולאה היא אותיות המחשבה, ולכן שניהם נק' נוקבא, כי אותיות הוא הבחינה אחרונה, רק נגד רחל שהוא דבור עלמא דאתגליא נק' לאה שהיא מחשבה עלמא דאתכסיא, אבל מ"מ גם המחשבה הוא בחי' אותיות כו', והנה התחלקות הקול וההבל במבטא בה' מוצאות הפה הוא ע"י ה' גבורות מנצפ"ך שמחלקות הקול וההבל לחלקים כו', וזהו שבנין הנוק' אותיות הוא מהגבורות, וכן הוא ג"כ באותיות המחשבה שהם באים ג"כ בהתחלקות כמו אותיות הדבור ע"י ה' גבורות מנצפ"ך דאימא כו' (ועמ"ש [סידור עם דא"ח נב, ג] ע"פ גבורותך ידברו להודיע לבני האדם גבורותיו כו' ובד"ה [שם רלו, ד] אד' שפתי תפתח), והנה ע"י השתלשלות הגבורות נמשך יניקת החיצונים שהם הדינים הקשים ויניקתם מפסולת גבורות דקדושה (ועמ"ש מענין זה בד"ה [לקו"ת חקת ס, א ואילך] ויקחו אליך פרה בפ' חקת). אך ע"י יעקב שהוא בחי' אז יבקע כשחר אורך המשכת אור א"ס בהשורה בחכמה עילאה ומלמעלה מעלה כו' עי"ז נמתקים הדינים והגבורות ע"ש.

22) מהגבורות דוקא דהיינו לוי: בספרי חסידות, ובפרט בכתבי הרב המחבר,

מבואר כמה ביאורים וטעמים, ד„לוי" הוא בחי' „גבורה", ומהם:

ולכן צריכים לשמור את המצה כמ"ש²³ ושמרתם את המצות, כי מאחר שהיא בחי' גבורות צריכים לשמרה²⁴.

(א) כמ"ש בפסוק (ויחי מט, ויז) „שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרותיהם ארור אפם כי עז ועברתם כי קשתה“, ובוזר ח"א דף קפה, ב „שמעון ולוי שותפותא דלהון קשיא אינון“. (לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר בראשית ע' קמח. ועוד).

(ב) „לויים“ בגי' „אלקים“ בחי' גבורה (שם. שמות־דברים ע' רכח. רפט. ועוד).
(ג) כהנים בחי' חסד — אהבה, לויים בחי' גבורה — יראה (תניא פרק נ'. תורת לוי יצחק ע' רעג ואילך).

(ד) כנ"ל הערה 16, המצה האמצעית כנגד הלוי מחלקים לשנים — כי טבע הגבורות לחלק ולהבדיל ע"ש.

(ה) דוקא בלויים כתוב „והעבירו תער“ — כי שערות דלויים הם בחי' גבורה. (דרך מצותיך קה, ב. אור התורה קרח ע' תרעג. תרפא. לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש ע' שלה).

(ו) הלויים עבודתם בשירה וזמרה בחי' רצוא — גבורה (אור התורה ויצא קצ, א ואילך. ביאורי הזהר להצמח צדק חלק א ע' תרפד"ה. לקוטי לוי יצחק, בראשית ע' נד. שמות־דברים ע' צד. ע"ש).

(ז) ה„לויים“ משרתים את הכהנים, דהגבורות משמשות את החסדים (תורת לוי יצחק ע' קצה. רלח).

(ח) „הלויים בחי' גבורה היו נושאים המשכן וכליו במדבר כדי להכניעו“ (אור התורה קרח ע' תשיח"כ. לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר שמות־דברים ע' תכח).

(ט) בחי' גבורה צריך הרמה, שלא יהי' יניקה לחיצונים, וזהו „והניף אהרן“ (בחי' חסד) „את הלויים“ (גבורה), „והנפת הלויים“ (בהעלותך ח, יא), ע"ד שבזהב כתוב תנופה (לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר שמות־דברים ע' ת. תסה. תורת לוי יצחק ע' לו. נד. ועוד).

(י) ג' חלוקות דהלויים „גרשון קהת מררי“ כנגד ג' בחי' גבורה (לקוטי לוי יצחק, בראשית ע' קטו. קמג. שמות־דברים ע' תד. אגרות קודש ע' שפט. ועוד).

וראה לקוטי שיחות חלק יח ע' 222, ובהערות שם. לקמן מילואים בביאור הרשימה „אני לוי יצחק“ אות א'.

(23) בא יב, יז.

(24) גבורות צריכים שמירה: כנ"ל הערה 21. וראה לקוטי לוי יצחק, ליקוטים על פסוקי תנ"ך ומחז"ל ע' רמד וז"ל: וישמור משמרת, ששמירה קאי על בנין המלכות מהגבורות, כי השמר לך מצות לא תעשה ע"ש.

ובהערות לתניא ע' מה וז"ל: מספר די"ן גבור"ה צמצום הוא שמו"ר, ששמור הוא מל"ת, שמור לנוקבא מלכות ע"ש.

ואכילת²⁵ המצה הוא בחי' זיווג כמ"ש²⁶ כי אם הלחם אשר הוא אוכל, והוא מאכל אמונה²⁷, היינו לרמז, כי כל ענין הזיווגים הוא רק

25) ואכילת מצה הוא בחי' זיווג: בכתבי הרב המחבר מביא כמה ראיות ד"אכילה" נק' "זיווג", והם:

(א) מ"ש כאן "כי אם הלחם אשר הוא אוכל" היא אשתו אלא שדיבר בלשון נקי'. (ב"ר פפ"ו. פרש"י עה"פ)

(ב) מאחז"ל "כל האוכל מצה בערב פסח כאילו בא על ארוסתו בבית חמיו". (ירושלמי)

(ג) כתיב (משלי ו, כו) "בעד אשה זונה עד כיכר הלחם", ואמרו חז"ל (סוטה ד, ב) כל האוכל לחם בלא נטילת ידים כאילו בא על אשה זונה ע"ש. (תורת לוי יצחק ע' קצה)

(ד) "הזיווג נמשל לאכילה ע"ד מ"ש כי אם הלחם אשר הוא אוכל. וכן (משנה כתובות פ"ה מ"ט) ואוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת. ע"ש. (תורת לוי יצחק ע' שצד) [עונה של ת"ח מע"ש לע"ש — כתובות סב, ב].

(ה) היחוד והחיבור נק' בשם אוכל, ותלויים זה בזה, וזהו הטעם (תענית יא, א) שאסור לשמש בשנת רעבון (לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר שמות-דברים ע' מח).

(ו) ביאור הסיפור (קידושין מ, א) ההיא מטרוניתא תבעתי לר' צדוק לזנות, אמר לה ר' צדוק חלש לי הלב דלא אכלי, אמרה המטרוניתא יש דבר טמא לאכול, אמר ר' צדוק "דעביד האי" — דבעל ארמית, "אכול הא" — ראוי למאכל טמא (שם). לקוטי שיחות חלק כב ע' 308).

(ז) נוקבא ד"קדושה" כמו אכילת מצה — בחי' חסדים, נוקבא ד"קליפה" כמו חמץ — בחי' גבורות (תורת לוי יצחק ע' קצה).

ראה לקמן מילואים אות א.

26) וישב לט, ו. "ויעזב כל אשר לו ביד יוסף ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם אשר הוא אוכל". ופרש"י: כי אם הלחם, היא אשתו אלא שדיבר בלשון נקי' (ב"ר פפ"ו).

27) מאכל אמונה: ראה לקוטי שיחות חלק ז ע' 276 וז"ל: מצה היא "מיכלא דמהימנותא" והיינו שמצה היא המזון המפרנס את האמונה, שתהי' לא בבחי' מקיף, כ"א — (כמבואר בלקו"ת [ואתחנן ד, ב] בפירוש "ורעה אמונה") "קבועה בלב האדם .. בבחי' דעת והרגשה".

והנה האמונה מצד עצמה, כשאינ עושים שום פעולה שתורגש בפנימיות, אפשר שתהי' בבחי' מקיף כ"כ, עד לאופן ד"גנבא אפום מחתרתא רחמנא קרייא" (ברכות סג, א) — שגם בשעה זו גופא כשאמונתו [היא לא רק בלבו פנימה, אלא שבאה גם בגילוי] מתבטאת בקריאת "רבש"ע הושיעני", הנה בשעה זו עצמה, עושה הוא היפך רצון העליון (ומבקש מהקב"ה שיצליח לו בזה).

אמנם, גם כאשר האמונה אינה בבחי' מקיף עד כדי כך, הרי אפשר, שגם כשלומד

בדרך אמונה²⁸, ולא בשכל אנושי, וכמארז²⁹ ל"אמונת זה סדר זרעים. פירוש לקיים מצות זרעים שהו"ע זיווג כדרז"ל³⁰ ע"פ בבקר זרע זרעך כו', הוא בדרך אמונה.

כי שִׁכַּל אנושי אין תופס זה, שלכאורה עפ"י שכל די לו להפקיע את עצמו ולפרנס את עצמו, ולמה לו ליקח רחים³¹ על צוארו, רק הוא

תורה ומקיים מצות, יהי טרוד בהסוגיא שהוא לומד או בהמצוה שהוא מקיים, ולא ירגיש בעת מעשה האמונה בהקב"ה נותן התורה ומצוה המצות.

וכל זמן שאין האדם מייגע את עצמו להמשיך האמונה בפנימיותו – תשאר אצלו האמונה בבחי' מקיף – עכ"פ באופן השני דלעיל – ועל עבודה זו של המשכת האמונה בהתורה ומצות שלו, אמרו רז"ל (מכות כד, א) „בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר וצדיק באמונתו יחי" – שהתרי"ג מצות „יעמדו" על האמונה, היינו: שהאמונה וקיום המצות לא יהיו שני ענינים שונים, כ"א, שבקיום המצוה תורגש האמונה במצוה המצוה.

וזוהי „מיכלא דהימנותא", פעולת הכזית מצה „חובה" היא במלכות – לפרנס את האמונה שלא תהי' בבחי' מקיף לגמרי כ"א תפעול עליו שהנהגתו בחיי היום יומיים תהי' עפ"י תורה – מתאימה לאמונתו. ע"ש.

(28) הזיווגים הוא רק בדרך אמונה: מבאר ומרמז „ארבעה" פרטים בזה:

(א) מאחז"ל: „אמונת זה סדר זרעים".

(ב) „ומה' אשה משכלת".

(ג) „וארשתיך לי באמונה".

(ד) גימטריא של „אמת".

(29) שבת לא, א. „אמר ר"ל מאי דכתיב (ישעי' לג, ו) והי' אמונת עתיך חוסן ישועות חכמה ודעת וגו', אמונת זה סדר זרעים, עתיך זה סדר מועד וכו', ודעת זה סדר טהרות". אמונת. ענין קיום כמו יתד במקום נאמן (ישעי' כב, כג) מצודת ציון. ומפרש כאן, גם „אמונת" מלשון „אמונה".

ראה לקוטי שיחות חלק א' עמוד 216. עמוד 240. חלק טו עמוד 370. חלק יח עמוד 295. חלק לב עמוד 159. רשימות חוברת סח. מילואים לקמן אות ו.

(30) יבמות סב, ב: „נשא אדם אשה בילדותו ישא אשה בזקנותו, היו לו בנים בילדותו יהיו לו בנים בזקנותו שנא' (קהלת יא, ו) בבוקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידיך". ע"ש. הרי מוכח דלשון „זרע" „זרעים" קאי על הזיווג, והוא בדרך „אמונה".

(31) לשון הגמ' קידושין דף כט, ב: „רחיים בצוארו ויעסוק בתורה". [רחיים בצוארו] הוא משל על עול הכבד של פרנסה על צוארו, „רחיים" = אבנים כבידות מאוד, השוחקות את התבואה].

מפני אמונת³² אִמֶן בה' אמת³³ שלמעלה מן השכל לגמרי, וכמ"ש³⁴ בית והון נחלת אבות, שבית והון יכול להיות מאבות מוחין, משא"כ הזיווג ליקח אשה³⁵ משכלת מה', שם הוי' דלעילא, שלמעלה ממוחין, ועיין במדרש רבה³⁶ ר"פ ויצא.

(32) עפ"י ישעי' כה, א, ה' אלקי אתה... עצות מרחוק אָמוּנָה אִמֶן. ופי' רש"י: עצות מרחוק אמונת אומן: עצות שיעצת מרחוק לאברהם אבינו, אמונה נאמנת. וברד"ק: העצות שאמרת מזמן רחוק על ידי נביאיך נתקיימו קיום חזק, זהו אמונת אומן כמו רעים ונאמנים שפירושו חזקים וקיימים, וכן במקום נאמן חזק וקים. ע"ש. ועיין מלבי"ם שם.

(33) ראה לקוטי תורה מסעי צה, ד.

(34) משלי יט, יד. „בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת" [הרכוש של האדם, בית והון (העושר) הוא „נחלת אבות", יכול לבוא בנחלה ובירושה מאבות לבנים, ואמנם שתהי' לו אשה משכלת זהו רק „ומה"'].
ומדייק דמ"ש „אבות" היינו בחי' מוחין השכל, ראה תניא פרק ג' דאב ואם הוא

חכמה ובינה, דכמו בגשמיות האב ואם מולדין ילדים, כן חכמה ובינה — השכל, מוליד מדות, וזהו „בית והון" (הרכוש והעושר) יכול להיות ממוחין „אבות", כי ביד האדם להוריש את בניו בית והון ברוב השתדלות כי יד חרוצים תעשיר (משלי י, ד), ומ"ש אח"ז „ומה' אשה משכלת" לומר, דהזווג הוא רק „מה", שהוא למעלה מהשכל, והוא שם „ה'" דלעילא, למעלה ממוחין — אבות.

ראה הערה 36. ומילואים לקמן אות ו.

[נראה החילוק בין שם הוי' דלתתא ושם הוי' דלעילא — בתורת מנחם ספר המאמרים מלוקט חלק ב' עמוד רלג ואילך. חלק ד' עמוד רג ואילך. תורת מנחם הדרנים על הרמב"ם וש"ס עמוד קמב ואילך].

(35) משא"כ הזיווג: מהמשך הלשון והסגנון משמע, דהן עצם „שידוך" היא בחי' אמונה מאת ה', וכן ה„פרנסה" ה„רחים על צוארו". וראה ספר הזהר חלק ג דף נב, א וז"ל: ממונא באתתיה זכי ליה בר נש (האדם זוכה לממון בזכות אשתו), הדא הוא דכתיב (זהו שכתוב) בית והון נחלת אבות (זהו בדרך כלל, אבל לפעמים ההון יבא על ידי זכות אשתו, כי) ומיהו"ה אשה משכלת (שפירושו) מאן דזכי באשה משכלת זוכה בכלא (מי שזוכה באשה משכלת, זוכה בשבילה גם בבית והון), וכתוב (על אשת חיל) בטח בה לב בעלה, ושלל לא יחסר (כי בזכותה יזכה לעושר). ע"ש.

וראה לקוטי שיחות חלק כ עמוד 38 ואילך.

(36) בראשית רבה פרשה סח, ג וז"ל: ר' אבהו פתח (משלי יט, יד) בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת. רבי פנחס בשם ר' אבהו מצינו בתורה בנביאים בכתובים שאין זיווגו של איש אלא מן הקב"ה. בתורה מנין (בראשית כד, ג) ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר. בנביאים (שופטים יד, ד) ואביו ואמו לא ידעו כי מה' הוא. בכתובים היינו דכתיב (משלי יט, יד) ומה' אשה משכלת.

(והמטרונא³⁷ דלעו"ז רצתה לעשות כאלה, שהכניסה אלף עבדים ואלף שפחות לזווגם ולא עלתה בידה כלל.)

יש* שהוא הולך אצל זיווגו ויש שזיווגו בא אצלו. יצחק זיווגו בא אצלו (בראשית כד, סג) וירא והנה גמלים באים. יעקב הלך אצל זיווגו דכתיב ויצא יעקב ע"ש. (37) בהחצאי עיגול, מבאר הרב המחבר את המשך המדרש דלעיל הערה 36. וז"ל שם (בראשית רבה שם ד): מטרונה שאלה את ר' יוסי בר חלפתא, אמרה לו, לכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו, אמר לה לששת ימים כדכתיב (שמות כ) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, אמרה לו, מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשיו, אמר לה, הקב"ה יושג ומזווג זיווגים, בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, ממנו של פלוני לפלוני.

אמרה לו, ודאי הוא אומנתי אף אני יכולה לעשות כן, כמה עבדים כמה שפחות יש לי, לשעה קלה אני יכולה לזווגן, אמר לה אם קלה היא בעיניך, קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף. הלך לו ר' יוסי בר חלפתא, מה עשתה נטלה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותן שורות, שורות, אמרה פלן יסב לפלונית ופלונית תיסב לפלוני, וזיווגה אותן בלילה אחת, למחר אתון לגבה, דין מוחיה פציעא, דין עינו שמיטא, דין רגלי תבירא, אמרה להון מה לכון, דא אמרה לית אנא בעי לדין, ודין אמר לית אנא בעי לדין.

מיד שלחה והביאה את ר' יוסי בר חלפתא, אמרה לו, לית אלוה כאלהכון, אמת היא תורתכון נאה ומשובחת יפה אמרת, אמר לא כך אמרתי לך אם קלה בעיניך קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף.

מתנות כהונה: פלן כו', ופלוני זה ישא פלונית זו, ופלונית תינסב לפלוני גרסינן, וה"ג ג"כ במדבר רבה פרשה ג', ופי' אותה פלונית שזווגה בראשונה לפלוני ואמר שהוא יקח אותה גזרה עכשיו גם עלי' שהיא תינשא לו ולא תמאן בדבר. אתון לגבה גרסינן, פי' ומחר באו כל אותן עבדים ושפחות אצלה, זו מוחו נפצע, וזה נשט עינו, וזה נשבר רגלו, אמרה להם מה אירע לכם.

דא אמרה כו', זאת אומרה אינו רוצה בזה.

לית אלוה כו', אין אלוה כאלקיים.

ראה אור התורה על סידור (תפילה) ע' רסח וז"ל: במד"ר ויצא ר"פ ס"ח הקב"ה יושב ומזווג זווגים כו' כי הזוגים יחוד ו"ה יהי' הולדת נשמות חדשות ומתעורר ע"י הזוגים למטה כו' ומי מזווג הזווגי' היינו מבחי' יחידו של עולם ולכן ארז"ל קשה לזווגן קיי"ס וע' הטעם בזח"א ר"ז סע"א* משום דקיי"ס בעתיקא תליא מלמעלה מסדר ההשתלשלות ... ולכן המגיד מראשית אחרית דוקא שהוא כתר עליון משם דוקא נמשך קיום הזווגים. ועמ"ש במ"א ע"פ החדש הזה מענין שייכות הזווגים לקיי"ס ע"ש.

(* ראה הביאור בילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ב סימן כו.)

(* בזח"א ר"ז סע"א: נראה דצ"ל: „סע"ב". או שדילג כאן המעתיק וצ"ל: „בזח"א ר"ז

סע"ב ובזח"ב ק"ע סע"א". ראה אוה"ת בא כרך ח' ע' ב'תתקב.)

ומה שהכניסה במספר³⁸ אלף דוקא, היינו, כי יניקת הלעו"ז הוא מהגבורות, ששרשם אלף³⁹, כידוע בענין אחריים דאלקים שעולה

(38) ראה מאורי אור אות אלף סעיף פז. וז"ל: אלף בכל מקום בסוד שם א"ל שד"י במלואו שהוא בבריאה וממנו סוד אלף הרים שהבהמה העליונה ניזונת משם גם שם אלהי"ם דההי"ן ברבוע עולה אלף והוא סוד אלף המגן כי שם א"ל שד"י בבריאה כולל ב' א"ל אחרים בו ג' מג"ן ג"פ א"ל והראשון אלף. ועיין ביאיר נתיב שם. ובאות פ' שם וז"ל: אל שדי אימא בעת יניקתה שדי לשון שדים, וא"ל היינו ייא"י מילוי שם ס"ג ע"ש.

וראה הערות לקמן. וכן מילואים לקמן אות ה.

(39) ראה אור התורה פרשת וארא עמוד קנד וז"ל: במדרש רבה פרשת לך פמ"ו וז"ל: אני א"ל שדי אני הוא שאמרת לעולמי די ולשמים די ולארץ די שאלולי שאמרת להם די עד עכשיו היו נמתחים והולכים עכ"ל וכ"ה בגמ' פ"ב דחגיגה ד"ב ע"א והוא ענין שיהיו הכלים דאצילות מגבילים את האור ומזה נמשך שיהי' השמים והארץ ג"כ בגבול, ושרש בחי' זו נמשך מהצמצום הראשון שהי' באור א"ס שנעשה חלל ומקום פנוי שמזה נמשך שגם באצילות יהי' הכלים מגבילים את האור ומזה נמשך שיהי' השמים והארץ בגבול.

וזהו ענין אל שדי שאמר לעולמו די ועז"נ וארא אל אברהם כו' דהנה האבות הן המרכבה היינו שהן בחי' מרכבה לז"א כנ"ל שהאורות מלובשים שם בכלים כנ"ל והנה ידוע דבבחי' התהו לפי שהיו האורות מרובים והכלים הי' במיעוט לכך נשברו וכמ"ש בז' מלכין קדמאין וימלוך וימת כו' אבל בחי' התיקון הוא בהיפך שהאור במיעוט והכלי בהתרחבות ובריבוי התחלקות כלים רבים לאור א' כו' וכענין שלשים כלים דזו"ן שיש בכל כלי ג' בחי' פנימי' תיכון חיצוני' והם שרש לג' עולמות בי"ע וע' מזה בלקו"ת בשה"ש (בביאור [מב, ג] ע"פ ששים המה מלכות השני).

ומזה עיקר בחינת התיקון כנודע וזהו ג"כ כוונת המדרש שהי' העולם והרקיע מתפשט עד בלי די עד שאמר לעולמו די כו' פי' רקיע הוא למטה בבריאה הגשמי' בחי' הכלי המגביל לאור כמו צורת הנפש שברקיע החומרי הנראה לעין נק' אור ובחי' החומר מאש וממים של עובי הרקיע נק' כלי שיש בו מדה גשמי' ועד"ז ברקיע הרוחני דיצי' ובריאה כו' ג"כ הן בחי' כלי מגביל לע"ס דבריאה ויצירה כו' ע"ש ויש בהן רוחני' מדה כמו מהלך ת"ק שנה למטה כו'. כמו במלאכים נאמר מהלך ת"ק שנה לפי שהם נמשכים מבחינת ה' ספירות מחסד עד הוד שהם עצמיות המדות כי יסוד הוא לבר מגופא (כנזכר בדרוש הוד שבהוד) וכאשר הי' אור האלקי מאיר בלתי הגבלה בכלי בע"ס דבי"ע ממילא אז הי' התפשטות שלהם בנבראים בלי שיעור ומדה בכל עולם לפי ערכו בין בפנימי' העולמות בין בחיצוני' העולמות כמו הרקיעים וההיכלות כו' עד שאמר לעולמו די פי' שנמשך מצמצום הראשון בחי' כח המגביל באורות העליונים דע"ס דבי"ע והוא שרש בחי' הכלים שהן מגבילים את האור כנ"ל ואזי ממילא נמשך מדה וגבול גם בעולמות הנבראים יש מאין כו'.

וזהו שאמר פי' המשיך לעולמו די שרש בחי' מדה והוא הנק' די, והן דלי"ת ויו"ד

אלף⁴⁰, אל שדי⁴¹ במלואו⁴², אלף⁴³, ושרשם מהמלך בלע⁴⁴ דדעת⁴⁵ דתהו שנפל לבריאה, ששם הוא המספר אלף, והאלף עבדים הוא גבורות

משם שד"י, לפי שמה שאמר לעולמו די הנרמז בשם שדי היינו דוקא מאצי' לבי"ע והיינו גימט' אל שדי במילואיו עולה אלף.

(ועיין מזה בביאור ע"פ כי אתה נרי [תו"א מא, ב] שהם ג"כ הביוררים שבבריאה אלף טורין דאכלת לון בהמה רבה וכ"כ במק"מ שם וא"כ לפי"ז יש לפרש פי' ורא אל אברהם כו' באל שדי ע"י שהי' מרכבה ובוררו הביוררים הנ"ל בבחי' אלף המגן וע' במדרש רבה בשיר השירים ע"פ אלף המגן), ע"ש. וראה הנסמן בהערות 41. 42. ועיין עוד במספר „אלף": תורה אור ויחי מז, סע"ד. לקוטי תורה אמור לו, א. ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ב' סימן צו. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים חלק א' עמוד רמג. ויקרא ח"א ע' יב. אור התורה פרשת עקב עמוד א'תמט"ג. ועוד.

(40 פירוש: „אלקים באחוריים" בגי' „אלף" הוא אלקים במילוי אות ה' באחוריים,

כזה:

אל"ף (111).

$$+ \text{אל"ף (111)} + \text{למ"ד (74)} = 185.$$

$$+ \text{אל"ף (111)} + \text{למ"ד (74)} + \text{ה"ה (10)} = 195.$$

$$+ \text{אל"ף (111)} + \text{למ"ד (74)} + \text{ה"ה (10)} + \text{י"ד (20)} = 215.$$

$$+ \text{אל"ף (בגי' 111)} + \text{למ"ד (74)} + \text{ה"ה (10)} + \text{י"ד (20)} + \text{מ"ם (80)} =$$

$$295 =$$

סך הכל, $1001 = 111 + 185 + 195 + 215 + 295$ (ועיין לקמן הערה 43).

(41 אל שדי: ראה ספר המאמרים — בשעה שהקדימו ה'תער"ב חלק א' עמוד רנא. רנח, דמ"ש שאמר אברהם (בראשית יג, ד) „ויקרא שם אברם בשם הוי' אל עולם" דעד אברהם הי' העולם בבחי' תהו ואברהם המשיך הי"ג מדות הרחמים המתחיל בשם „אל", וזהו שם אל שד"י בבריאה, ומבואר באדרא רבא (זהר ח"ג) דף קלב, א ובמפרשים שם, די שג' בחי' שם „אל", „אל שדי" בבריאה, „אל הוי'" ביצירה, ו„אל אדני" בעשי', והם כנגד בינה, ז"א, מלכות. ע"ש.

ראה תורת לוי יצחק ע' רצו וז"ל: אל שדי מלשון שדים ורחם, שהוא בחי' בינה

המינקת את זו"ן, ע"ש.

לקוטי לוי יצחק, הערות לספר התניא עמוד יא. ועוד.

(42 א"ל שדי במלואו, אלף: ראה עוד בזה: תורה אור מקץ מא, ב. מאמרי אדמו"ר

הזקן תקס"ו ח"ב (הוצאת תשס"ה) ע' תרטז. אור התורה וארא ע' קנה. אמור ע' תתע. ביאורי הזהר להצמח צדק פ' אמור ע' תיז. תורת שמואל — ספר המאמרים תר"ל ע' כח. ספר המאמרים ה'תרנ"ט (הוצאת תשע"א) ע' קיז. ה'תער"ב חלק ב עמוד א'סב. ועוד.

וראה לקמן מילואים אות ה.

(43 פירוש: אל"ף (111) + למ"ד (74) + שי"ן (360) + דל"ת (434) + י"ד (20)

= 999, והמספר אחד שחסר לאלף, נשלם מהמספר אחד שהוא יותר באחוריים

דוכרין, והאלף שפחות הוא⁴⁶ גבורות נוקבין. (עדמ"ש במ"א בענין⁴⁷

דאלקים כנ"ל הערה 40. עיין ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ב סימן צו. חלק ה סי' צט. חלק ו פרשת כי תשא פרק לב פסוק א.

נמצא די' ב' פעמים „אלף“, א) „אל שד"י" במלוי, ב) אלפים באחוריים, וזהו כנגד הב' פעמים „אלף“, ה„אלף“ דעבדים וה„אלף“ דשפחות.

(44) כמ"ש (וישלח לו, לא-לב) „ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מֶלֶךְ מֶלֶךְ לבני ישראל. וימלך באדום בלע בן בעור ושם עירו דנהבה“.

ומבואר בקבלה וחסידות, דהשבעה מלכים דאדום מזרע עשו הם ז' מלכי דתהו שנשברו. ראה ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ב סימן צו ואילך. תורת מנחם – ספר המאמרים מלוקט חלק ב ע' תנא ואילך. ועוד.

ומלך „בלע“ הוא בחי' דעת דקליפה (ראה הביאור הערה 45) שנפל לבריאה. ועולם הבריאה בכללות הוא בחי' „בינה“, וכאן בהמטרוניתא הכוונה בינה, היינו „שכל“ דקליפה, וזהו שחשבה בדעתה שיכולה היא לעשות זיווגים ולכן לקחה מספר „אלף“, ולא עלתה בידה.

(45) בלע דעת דתהו: ראה תורת חיים פרשת יתרו ער, ד וז"ל: יש ג' מוחין בגלגלתא הנקראים חב"ד כידוע, והנה מוח החכמה ומוח הבינה עומדים בגלגלתא שניהם זה אצל זה ומוח הדעת עומד למולם ונגדם לצד העורף שבראש כמבואר זה גם בספרי הטבע, והעורף הוא המכסה למוח הדעת ומלבישו ומעלימו ונמצא מוח הדעת הוא עומד בין ב' מוחין חו"ב ובין העורף כו', וידוע שהעורף הוא הנקרא אחוריים כי הוא עומד מול הפנים שבראש ממש כמ"ש כי פנו אלי עורף ולא פנים כו' וכידוע.

והנה ידוע בענין מקור שרש כל הקליפות שהן מז' מלכין קדמאין דתהו שמתו כמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך לבני כו', והרי ידוע דמלך הראשון שהוא בלע בן בעור הוא בחי' הדעת שהוא מקור המדות ולהיותו מתפשט בקליפה נקרא בלע לפי שמכסה ומסתיר בחי' מוח הדעת דקדושה והוא בחי' העורף המכסה מוח הדעת כנ"ל, ובלע מלשון ולא יבאו לראות כבלע את הקדש כו' מפני שמבליע ומעלים את אור הדעת כבלע את הקדש כו' מפני שמבליע ומעלים את אור הדעת דקדושה ונעשה שרש המדות הרעות דקליפה למטה כו'.

כי הנה השכחה הוא היסח הדעת ובהיסח הדעת מן המדות ממילא אין למדות חיות ואור מן השכל ונופלים בגסות והגשמה. וזהו השמר לך פן תשכח את ה' כו' מפני שהשכחה שרש לכל הרע שבז' מדות לפי שהדעת הוא המתפשט במדות להחיותם כידוע ובהיסח הדעת מהם ממילא יפול הנופל כו', וזהו ישראל לא יד"ע כו' הוי גוי חוטא כו' וכמ"ש במ"א.

(46) ראה לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר שמות דברים ע' תנא וז"ל: שפחה שהיא נוקבא דקליפה הלעומת דהגבורת נוקבא דקדושה. הנה בנוקבא דקדושה יש ב' בחי' לאה ורחל ששניהם גבירות. תרין עלמין ... ונוקבין דקדושה לאה ורחל נבנין מהגבורות. אך הוא גבורות ממותקות. ונוקבין דקליפה, השפחה נבנית ג"כ מגבורות, אך הם גבורות קשות ע"ש.

(47) ראה ביאורי הזהר להצמח צדק ח"א ע' שכז. אוה"ת סידור (תפלה) ע' שב.

נערי ונערות בלעו"ז), והיחוד הוא ע"י גבורות, איש⁴⁸ איש י', אשה איש ה'.

ועפ"י אתי שפיר מה שבאש יש אות א', שלכאורה הי' צ"ל רק ש'⁴⁹ לפי המבואר בלקוטי תורה להאריז"ל פ' וירא בפ"י⁵⁰ איש יצאה מחשבון, אך האות א' רומז על המספר אלף, ואכמ"ל).

וכשתצרף⁵¹ מלת אשה למלת⁵² מצה יעלה מספר אמת, לרמז שהשרש הוא מאמת⁵³, שאמת הוא למעלה מהשכל, כי אמת הוא בעתיקא⁵⁴ כידוע.

וזהו⁵⁵ וארשתיך לי⁵⁶ באמונה שקאי על פסח⁵⁷, ועי"ז, זוכים להסדר

(48) ראה סוטה יז, א „דריש ר"ע איש ואשה זכו שכינה ביניהן, לא זכו איש אוכלתן". וכאן מבאר דבאותיות „י" באיש ו"ה" באשה מרומז היחוד שע"י הגבורות. ראה הביאור הערה 49.

(49) שבאש יש אות... ש: ראה לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר שמות דברים ע' צח וז"ל: ושרש הגבורות הללו הוא האש היוצא מחשבון דחכ' שהוא זיווגא הב' דאור"א עלאין שמהם נבנית המל' כמ"ש בל"ת להאריז"ל פ' וירא בדרוש דבנות לוט ע"ש. הנה חכ' הוא יו"ד שבשם ובינה הוא ה"י שבשם והוא האש היוצא מחשבון, כי כשתכפול יו"ד על ה"י הוא מספר ש' והיינו א"ש ע"ש.

היינו יו"ד (20) x ה"י (15) = 300, „ש”.

(50) לקוטי תורה מהאריז"ל פ' וירא ד"ה סוד עמון ומואב.

וראה מילואים לקמן אות ז. ט.

(51) מבאר ומרמז, דשני ענינים הנ"ל, א) דה „זווג" היא מאת ה' בחי' „אמונה", ב)

מצה היא „מיכלא דהימנותא", מרומז גם ב „גימטריא”.

(52) אש"ה (בג"י 306) + מצ"ה (135) = 441, כמספר אמת. לרמז דהשרש של

הזווג הוא „אמת" שלמעלה מן השכל.

(53) ראה תורת מנחם — ספר המאמרים מלוקט חלק ב' ע' תפה.

(וראה לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר בראשית ע' ער, הקשר של „אמת" לבחי' רחל

ולאה נשי יעקב ע"ש).

(54) ראה לקוטי תורה פרשת מסעי צג, ד. אור התורה נ"ך חלק א' עמוד רסט. דרושים

לשמיני עצרת (דברים כרך ד) עמוד א'תשצו. ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ד סי' כ.

(55) הושע ב, כב „וארשתיך לי באמונה וידעת את ה'”. [האירוסין בין הקב"ה ובנ"י

הוא בשכר האמונה, ועי"ז תשיג השגה גדולה לדעת את ה'].

ומבאר דמ"ש „וארשתיך לי באמונה" זה קאי על פסח ביציאת מצרים דאז (בשלח

יד, לא) ויאמינו בה', ומ"ש „וידעת את ה'” זה בחג השבועות, דע"י מתן תורה נעשה

בחי' „דעת", ידיעת ה' ע"י התורה וכו'.

ראה שער האמונה יט, ב. תורת מנחם — ספר המאמרים תשכ"ח ע' ר ואילך.

מילואים לקמן אות ו.

האחרון סדר טהרות⁵⁸, שהוא נרמז במלת ודעת בדרוז"ל²⁹, היינו שזוכים למ"ת שבשבעות, וידעת את הוי'.

וזהו"ע אכילת מצה בכשרות,

וכשר ר"ת כמוצא⁵⁹ שלל רב, לרמז על בירור הניצוצין⁶⁰ שהוציאו ישראל ממצרים כמ"ש⁶¹ ואחרי כן יצאו ברכש⁶² גדול⁶³, ע"י המצה. —

(56) להעיר מהמבואר בלקוטי תורה במדבר ט, ג וז"ל: „וארשתיך לי באמונה" כל מקום שנא' „לי" אינו זו לא בעוה"ז ולא בעוה"ב (ויק"ר פ"ב, ב), שהוא גילוי בחי עתיק ע"ש.

ראה גם לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש ע' תט.

(57) בביאור החילוק בין פסח ושבעות — ראה לקוטי שיחות חלק כב ע' 31 (סעיף

ד).

(58) ראה לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש עמוד תיד, אמונה ודעת, (שהוא חיים כמ"ש (חבקוק ב, ד) וצדיק באמונתו יחי') שאם קדים אמונה לדעת (ע"ד* בן ישי בראש), אז הדעת הוא ג"כ חיים כמאמר (בבא קמא צט, ב) והודעת להם זה בית חייהם.

וכמו בששה סדרי משנה, שהתחלה הוא אמונת זה סדר זרעים, והסיום הוא ודעת זה סדר טהרות.

על דרך האמור בנבואת יחזקאל, והוא האמור לימות המשיח (ישעי' יא, ה) והאמונה אזור חלציו, והסיום הוא בדעת, כי מלאה הארץ דעת את ה' כו' ע"ש.

(59) תהלים קיט, קסב „שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב" (ופי' המצודת דוד: כאדם המוצא שלל רב, בְּנֵה רבה מאוד).

ראה הגדה של פסח עם לקוטי טעמים ומנהגים (קה"ת ה'תנש"א) ע' שצח. תורת מנחם התוועדויות ה'תשמ"ה חלק א' ע' 283. חלק ג' ע' 1671. 1786. ה'תשמ"ט חלק ג' ע' 154. 163. 293. ה'תנש"א חלק ג' ע' 359. תורת מנחם — מעייני הישועה ע' רט. ועוד.

ראה לקמן הערה 62.

(60) ראה לקוטי שיחות חלק ג ע' 823. 1016. הגדה של פסח הנ"ל ע' ריא. שג. ועוד.

(61) לך לך טו, יד.

(62) ראה לקוטי שיחות חלק כז ע' 319 וז"ל: ראה לקוטי לוי יצחק — אגרות קודש ע' קצח — שכשר ר"ת כמוצא שלל רב לרמז על בירור הניצוצין שהוציאו ישראל ממצרים כמ"ש ואח"כ יצאו ברכוש גדול... עכ"ל — ולהעיר ד„רכש" חסר ו' כתיב — אותיות „כשר" ע"ש.

(63) ראה תורה אור נו, ד.

(* ראה סנהדרין קב, א. תורה אור מד, א. אור התורה נ"ך ע' סח"ט.

ובשמחה הו"ע הד' כוסות⁶⁴ דליל פסח.

כשרות מצד מצה,

ושמחה שביין מצד הכוסות.

ושרשם הוא המוחין דחכמה ובינה, מצה מוחין⁶⁵ דאבא, וכוסות

(64) ראה פסחים קח, ב תוספות ד"ה ידי.

(65) מצה מוחין דאבא, וכוסות מוחין דאימא: היינו, „אבא“ הוא בחי' חכמה,

ו„אימא“ הוא בחי' בינה.

בתורת החסידות (ראה הנסמן הערה 67) מבואר כמה טעמים, למה „מצה“ מרמז

ל„בחי“ „חכמה“, ו„כוסות“ יין מרמז לבחי' „בינה“, ומהם:

(א) מצה הוא מצוה מן ה„תורה“¹ משא"כ ד' כוסות יין הוא „מדרבנן“², ואמרו

רז"ל³ מוסר אביך זה תורה שבכתב, ותורת אמך תורה שבע"פ, ובוהר (ח"ב

פה, א) „מוסר אביך דא היא חכמה⁴, ואל תטוש תורת אמך דא היא בינה“.

(ב) „מצה“ הוא „לחם עני“ בלי טעם, בחי' אמונה — חכמה, משא"כ „יין“ יש

לו טעם בחי' בינה. — הבנה והשגה.

(ג) מצה נעשה מדגן (חטה) ומים, המורים על בחי' חכמה.

(ד) יש ג' מצות — כנגד ה„שלושה“ אבות, ויש ד' כוסות כנגד ה„ארבעה“ אמהות,

וכן בבחי' חכמה (אב) יש ג' בחי', ומצד בחי' בינה (אם) יש ד' בחינות.

(ה) מצה הוא „אכילה“, וכוסות יין הוא „שתי“, ואכילה ושתי הם בחי' חכמה

ובינה. (ראה תורה אור פ' משפטים (עת, ג). לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש

ע' שג. תורת לוי יצחק ע' רנג).

(ו) יש ב' כוסות קודם אכילת מצה — כנגד בחי' „הבן בחכמה“, ויש ב' כוסות

אחר אכילת מצה — כנגד בחי' „וחכם בבינה“ (לקוטי לוי יצחק שם).

ראה לקוטי שיחות חלק ז ע' 277 וז"ל: ההפרש שבין מצה ליין הוא (תו"ח שמות

קלד, א ואילך), שמצה הוא בחי' (קטנות) אבא (חכמה), ויין הוא בחי' בינה [שזהו

הטעם על מה שמצה היא במספר ג' — ג' מצות שבקערה, ויין במספר ד' — ד' כוסות

— כי מוחין דאבא הם ג', ומוחין דאימא הם ד'].⁵

וזה מתאים גם עם ההפרש שבין מצה ליין בפשטות, שמצה היא „לחם עוני“ לפי

ש„אין בה טעם כמו חמץ“ (תו"א פט, ד. וראה גם לקו"ת ויקרא ו, ד), משא"כ יין,

הרי לא רק שיש לו טעם אלא שגורם גם שמחה ותענוג, ועד ש„אין אומרים שירה

אלא על היין“ (ברכות לה, א) — כי התגלות עתיק (תענוג) היא בבינה, ע"ש.

(1) בא יב, יח. רמב"ם הל' חמץ ומצה רפ"ו. שו"ע אדה"ז הל' פסח ס"י תענה, סל"ב.

(2) ראה ירושלמי פסחים פ"י ה"א. פסחים ק"ז, ב. שו"ע אדמוה"ז הל' חמץ ומצה ס"י תעב,

ס"ב. ס"ד. סט"ו.

(3) ראה תניא אגרת הקודש קנא, א. תורת מנחם התוועדויות ה'תשנ"ב ח"א ע' 433.

(4) ראה לקוטי שיחות חלק כה ע' 162 סעיף ד.

(5) ראה לקוטי שיחות חלק כו ע' 46. חלק יז ע' 202. חלק יח ע' 322.

מוחין⁶⁶ דאימא, כמ"ש⁶⁷ בפרי עץ חיים. והיינו, כי כדי שיהי' יחוד זו"נ צריך להיות מקודם יחוד חו"ב⁶⁸ כידוע.

ואכילת מצה הוא יחוד זו"נ,

וצריך להיות מקודם הקערה⁶⁹ דהמצות והכוסות יחוד חו"ב.

ואוכלים המצה⁷⁰ שהוא היחוד זו"נ, כי אימתי הוא היחוד בזמנא

דנטלא מבי אבא⁷¹ כמ"ש בזהר פ' אמור⁷² ופ' וירא⁷³ וכידוע.

[נראה תורת מנחם התוועדויות ה'תשמ"ב חלק ג ע' 1306 ואילך, דזהו גם הטעם דאין קורין לאבות אלא לשלשה, ואמהות ארבע. ה'תשכ"א חלק ב' ע' 252. ה'תשמ"ו חלק ג' ע' 143. תורת מנחם ספר המאמרים ה'תשכ"ה ע' רכד ואילך. ועוד].
ראה מילואים לקמן אות ח.

66) ושמחה שביין .. מוחין דאימא: ראה לקוטי תורה — דרושים לסוכות — עט, ד וז"ל: הנה ביין כתיב (שופטים ט) החדלתי את תירושי המשמח אלקים ואנשים, בהיות ידוע דבינה אם הבנים היא השמחה כמ"ש אם הבנים שמחה. כי השמחה היא גילוי ההעלם לכן נמשך דוקא מבחי' בינה שהוא כשמבין ומשיג תעלומות חכמה שנמשך בגילוי בהבנה והשגה ממש שמשיג אותו בטוב אז יהי' השמחה. משא"כ כשעדיין אינו משיג הדבר בהשגה היטב רק הוא עדיין נעלם בכח חכמתו ואינו בגילוי אצלו ממש לא יקבל עונג ושמחה כלל... וזהו ענין יין המשמח אלקים ואנשים שמביא אלקות לידי גילוי לאנשים דהיינו ע"י הבינה שמבין ומשיג גדולת ה' תתלהב נפשו בה'. וזהו ג"כ בחי' יין הגשמי שגורם ג"כ השמחה וגילוי ההעלם נכנס יין כו'. ע"ש.

ראה אמרי בינה שער הק"ש סוף פ' נג ואילך. ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ד סימן ס — חודש אדר (א). קכא.

67) ראה פרי עץ חיים שער חג המצות רפ"ב. תורת חיים בשלח קלד, א ואילך. לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש ע' שג. לקוטי שיחות חלק כו ע' 47 הערה 42. ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ד סי' סג. סד.

68) באור התורה וארא (שמות כרך ז) ע' ב'תקפו, מציין ע"ז ללקוטי תורה פ' קדושים לד, א. וראה ספר המאמרים תרנ"ז ע' רפב ואילך.

69) וצריך להיות מקודם הקערה וכו': י"ל הכוונה, דע"י שהאדם, יסדר שולחננו, הנה ה"קערה" דהמצות, וה"כוסות" דהיין, שהם הכלים להמצות והיין, הרי זה בדוגמת היחוד דמוחין דאבא (המצות) ומוחין דאמא (היין) בחכמה ובינה של האדם. וע"י "אכילת" המצות בגוף האדם, נעשה היחוד זו"ן, דאכילה הו"ע הזיווג והיחוד כנ"ל.

70) ואכילת המצה: מבאר בזה הטעם, ד"עיקר" היחוד זו"ן, נעשה ע"י ה"מצה", כי המצה הוא בחי' חכמה — ביטול "אמונה" (ו"אכילת" המצה הוא בחי' זיווג כנ"ל), משא"כ יין הוא בחי' בינה. כנ"ל הערה 66.

71) היחוד בזמנא דנטלא מבי אבא: ראה ביאורי הזהר להצמח צדק חלק א ע' תכא וז"ל: הנה להבין שרש ענין פי' הזווג והיחוד ע"ד עבודת ה', זהו ענין שיומשך מבחי'

ולזאת בני מחמדי קיים כפשוטו וכמשמעו מצות אכילת מצה
וכוסות, בכשרות ובשמחה.

וזה יהי' ⁷⁴ לך לאות כי אחר זה תקיים גם מה שרומז הענין הזה
וכנ"ל. כי יקים לך ה' בית ⁷⁵ נאמן במלא מושג המלה, כי יהי' לך

קודב"ה מה שהוא קדוש ומובדל ואני הוי' לא שניתי יומשך בגילוי תוך עלמין בנקודת
הלב הגשמי שבאדם שיהא הלב הגשמי מתפעל ונמשך לדבקה בו ית' וזהו ענין אחד
ואהבת כו' כמ"ש באריכות בד"ה ה' לי בעוזרי ע"ש שזהו פי' יחוד קב"ה ושכינתיה...
והנה כתי' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, ולהבין זה איך ארץ שהיא בחי'
תחתונה משמים יסודה מחכ' שהיא למעלה מהבינה ושמים מהבינה, אך הנה שמים
הם אהוי"ר ולמעלה הם חו"ג שהוא דרך כלל בחי' ז"א, והנה אהבה הוא בחי' יש מי
שאוהב ולכן נמשך מהבינה שהיא ג"כ הבנה והשגה בחי' יש (לגבי החכמה שהיא
בחי' אין וביטול ההשגה כו') וע"כ בינה דינין מתערין מינה, כי אחרי שבא בגדר הבנה
והשגה שייך להיות נמשך מההבנה לאהוב את הדבר או להפך ולכן בינה אם הבנים
חו"ג אהוי"ר וזהו כונן שמים בתבונה, משא"כ בחי' ארץ שהיא בחי' מל' הוא ביטול
היש (וכמו הארץ שהיא בחי' דומם עיין בת"א פ' ויגש מ"ש מזה ובפ' בראשית ד"ה
להבין הטעם) כמו עבד המשתחוה לאדוניו שמבטל מהותו ועצמותו ומשתחוה לאדוניו
שרשו ומקורו מבחי' חכמה, רק חכמה הוא הוא ביטול עצמי בלי שום יש, ובחי'
מלכות היינו שמבטל היש, לכן חכ' בראש חכ' בסוף, יראה עילאה יראה תתאה, הכל
שם אחד לבחי' חכמה ולבחי' מל', רק זה עילאה וזה תתאה, היינו חכ' נק' חכמה
עילאה ויראה עילאה, ומל' נק' חכמה תתאה ויראה תתאה כו'.

(והנה עיקר הקדמה זו דבכח' יסד ארץ, המכוון לבאר מ"ש דנק' המל' בת אבי
דנטלא מבי אבא כו' כי באמת כן שרשה משם, וענין זה בעבודה הוא העלאת מ"ן
שמבחי' חכמה..., שיש התגלות הארה למעלה מההשתלשלות מבחי' חכמה והחכ'
תחיה וכתוב ימותו ולא בחכמה שלא הי' שם שבירה כלל..., כי לפי שהחכמה גבוה
יותר מהבינה ע"כ נשפלת למטה מהבינה והיינו כמ"ש בתניא פי"ח בפ"י כי קרוב אליך
הדבר מאד שאף מי שאין לו לב להבין בגדולת א"ס ב"ה כו' עכ"ז יכול למס"נ ולערר
גילוי בחי' זו תמיד שהוא מבחי' חכ' שבנפש כו' וזהו ענין יסוד אבא ארוך כו', דהיינו
בזמנא דנטלא מבי אבא אשר אבא בחי' חכמה הוא ביטול ויראה כנ"ל וזהו ענין
בחכמה יסד ארץ וכמש"ל. ע"ש.

ראה גם לקמן מילואים אות ט.

(72) ראה זהר חלק ג דף ק, ב. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי פ, ג [בהוצאת
ה'תשע"ה – קסד, א ואילך]. להצמח צדק חלק א ע' תכא ואילך.

(73) ראה זהר חלק א דף קיב, א. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי י, ב ואילך
[בהוצאת ה'תשע"ה – כ, ג ואילך].

(74) עפ"י שמות ג, יב „ויאמר כי אהי' עמך וזה לך לאות כי אנכי שלחתיך וגו'“.

(75) כי יקים לך ה' בית נאמן במלא מושג המלה: ראה שמואל-א כה, כח: „כי עשה

יעשה ה' לאדני בית נאמן“, והוא ברכת שמואל הנביא לדוד המלך, ופרש"י שם:

אשה משכלת⁷⁶ ותשמח בחלקך בחיים, חיים גופנים ורוחניים גם יחד. תהי' מאושר בכל ותהי' בשלוח ומנוחה והשקט⁷⁷ עד העולם. ועינינו תחזינה כל זה במהרה⁷⁸ בימינו, כי יתבנה⁷⁹ ויתכונן ביתך, בית נאמן, בנין עדי⁸⁰ עד, לתהלה⁸¹ ולשם ולתפארת. ועיני אבותיך ירונו⁸² וישמחו מרוב חדוה וגיל, מטובך ואשרך תמיד כל הימים, והי' שלום וכל טוב סלה.

והשי"ת יזכנו להתראות בחיים ושלום וכל הטוב, כחפץ אביך אוהבך אהבה בלי מצרים⁸³, חפץ בטובך והצלחתך תמיד כל הימים.

לוי יצחק ש"ס

„להיות מלך על ישראל“ ע"ש. ובמצודת דוד: „שה' יעשה לאדוני בית נאמן ומתקיים, ועד עולם לא תוסר המלוכה מביתו, לא כשאול שיוסר המלוכה מזרעו“ ע"ש.

(76) כנ"ל הערה 36.

(77) עפ"י ישעי' לב, יז „השקט ובטח עד עולם“.

(78) במהרה: ראה לקמן מכתב ד, ביאור ענין „במהרה“.

(79) עפ"י משלי כד, ג „בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן“.

(80) נוסח ברכה שלישית דשבע ברכות. ראה לקמן סיום מכתב ב.

(81) כי תבוא כו, יט „ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה, לתהלה ולשם

ולתפארת“.

(82) עפ"י תהלים לה, כז „ירנו וישמחו חפצי צדקי ויאמרו תמיד החפץ שלום

עבדו“ ופי' מצו"ד ויאמרו תמיד. „בכל עת ואמרו יגדל כבוד ה' החפץ בשלום עבדו“

(83) עפ"י שבת קיח, א. — אהבה בלי גבולות.

ט

מברק י"ד כסלו, תרפ"ט.

שניאורסאהן מענדל, ווארשא.

ממעמקי תעלומות לבכי הנני מברכך בני אהובי מחמדי ליום חתונתך עם בת גילך חי' מושקא יחיו למזל טוב, השם אלקי אבותינו הקדושים אשר בזכותם אנו חיים, יפרוש עליכם סוכת שלומו ויהי' הבנין שלכם עדי עד. ראה חיים עם האשה אשר אהבת כפשוטו וכמדרשו. יהי מקורך ברוך ושמח מאשת נעוריך. זכות אבותינו הצמח צדק וחברתו, אשר אתה וחברתך נקראים בשמותיהם יגן עליכם כל ימיכם לעולם. כי תלכו בדרך התורה והמצוה ותחיו חיי נחת שלווה והשקט בכל טוב סלה. תהיו לגאון ולתפארת בישראל. יהי מכם דור ישרים יבורך בנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצות בפועל.

אביך אשר הוא אתך עמך ממש.

לוי יצחק

מברק¹. י"ד כסלו, תרפ"ט².

שניאורסאהן מענדל, ווארשא.

ממעמקי תעלומות לבבי הנני מברכך בני אהובי מחמדי ליום
חתונתך עם בת גילך חי' מושקא יחיו למזל טוב, השם אלקי אבותינו

1) תיבות אלו נרשמו בכתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר זי"ע על הגליון.
מכתב זה נדפס בלקוטי לוי יצחק — אגרות קודש ע' רז.
ראה בזכרונותי של הרבנית חנה ב"די אידישע היים" (הופיעו בגל' 11 [אדר-אייר
תשכ"ב], ועוד): "... צו דעם רבינס חתונה .. האט דער פאטער געשיקט א
טעלעגראמע .. און דער טישטוך אויף וועלכער ער האט געשריבן איז געווארן נאָס
פון זיינע טרערן .. [= אל חתונת (בני) הרבי .. אביו שלח לו מברק .. והמפה שכתב
עלי' הייתה רטובה מדמעותיו].

וכן סיפר הרה"ח ר' יהודה ליב שיחי' שפירא ששמע מזקנו הרה"ח ר' שניאור זלמן
ע"ה ווילענקין, שזכה להיות בבית כ"ק הרלווי"צ ביום החתונה, ונכח בשעה שכתב
מברק זה, וסיפר שבכה האב בדמעות ובכיות עצומות, וכשסיים לכתוב היתה המפה
רטובה („דורכגעווייקט מיט טרערן"), וזוכר שהי' המברק בדיוק מאה ואחד תיבות.
ראה הערה 2.

2) בקשר למברק זה של י"ד כסלו יום הנישואין, כתב כ"ק הרה"ק ר' לוי יצחק
זצ"ל לכ"ק אדמו"ר זי"ע במכתב יום ג' ה' טבת ה'תרפ"ט (לקמן מכתב יב) בזה"ל:
„מכל המון הדיפעשין (=מברקים) שהגיעוך, חפצי מאד שהדיפעש שלי* שיש בו מאה
ואחד תיבות, יהי' שמור אצלך, כי נכתב מקירות לבי, ומעומק נפשי (מוסגר לך פה
העתק ממנו, כי כתבנו בלשון הקודש) ותשמרנו לאורך ימים ושנים טובים ונעימים,
ותקוותי להשי"ת שיקיימו עליכם כל האמור בו לטוב לכם כל הימים".
והנה בשאר כתבי הרב המחבר — בספרי לקוטי לוי יצחק על הזהר, תורת לוי יצחק,
אגרות קודש — מבואר ענין המיוחד דמספר „מאה ואחד**", וי"ל דעפ"י הביאור שם
יובנו היטב הלשון „יהי' שמור אצלך", ותשמרנו לאורך ימים ושנים .. לטוב לכם כל
הימים".

והוא:

בהכתבים מהרב המחבר שהגיע לידנו, יש „עשרים" ביאורים ורמזים בהחילוק בין
מספר „מאה", ומספר „מאה ואחד", והם:
א) אבוהון דכולהו מ"ש האריז"ל בעץ חיים שער הזווגים (שער טו פרק ו) די ש

(* היינו מברק זה, י"ד כסלו תרפ"ט.

** ראה שיחות קודש ה'תש"מ, שיחות י"ב תמוז סעיף ד ואילך. ה'תשמ"א פ' תצוה סעיף
כה ואילך. (מובא לקמן).

מלאך רע בשם „מס“, ותפקידו היא שכחת התורה ח"ו, „מס“ בגי' מאה, וזהו סוד מארז"ל (חגיגה ט, ב) החילוק בין עובד אלקים ולא עבדו, אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד פעמים, לפי שעד מאה פעמים יש לו להמלאך „מס“ — מספר מאה — שליטה על האדם, (וע"ש כל הביאור דאותיות „מס“ מרמז על בחי' אחרונים דבחי' חכמה ובינה וממנה נמשך שכחה, דה„פנים“ של חכמה ובינה משם נמשך זכירה).

(ב) לקוטי לוי יצחק, הערות לתניא עמוד ג' (הערה על פרק טו), רמז מ"ש ביששכר (ויחי מט, יד"טו) „ויהי למס עובד“, מ"ס מספרו מאה, וזהו „ויהי למס“ שלמדו בני יששכר תורה מאה פעמים, ואח"כ כתיב „עובד“, רמז שהיו שונים מאה פעמים ואחד כמו עובד אלקים כמ"ש בגמ' חגיגה הנ"ל.
(ראה ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ג סי' קמט).

(ג) תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים לש"ס ע' נט, שמספר ק"א בגי' „מאינן“ דאין שום יניקה ללעומת זה וז"ל: המספר דק"א הוא הרבה יותר במעלה על המספר ק', וע"ד (חגיגה ט, ב) אינו דומה מי ששונה פרקו ק' פעמים לשונה ק"א פעמים. כי מהמספר ק"א, מאינן, אין שום יניקה ללעו"ז. משא"כ מק' יכול להיות יניקה ח"ו. ועיין בע"ח שער הזיווגים פ"ו. והוא, כי כשהחסדים הם רק במספר מאה, יכול להיות עדיין אחיזה להגבורות, והראי' מאברהם שהוא בחי' חסדים, כשהי' בן מאת שנה (וירא כא, ה) הוליד את יצחק בחי' גבורות. וכן ישם בן נח (בראשית ה, לב), שהוא בחי' חסדים קו הימין, (כי מתחלה הי' ישם כהן שהוא בחי' חסד) כשהי' בן מאת שנה (נח יא, י) הוליד את ארפכש"ד*** בחי' גבורות, כשמו ארפכשד, שהוא בחי' פ"ר ש"ך, שזהו בחי' דינים וגבורות. וכללות הה"ג הוא אותיות א"ד דשמו. וכמו „הרת“ עולם שהוא בחי' גבורות. ועיין בפע"ח שער השופר פ"ה בד"ה היום הרת עולם ע"ש.
(ראה ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק א סי' עו).

(ד) תורת לוי יצחק שם, ביאור הגמ' סוטה דף מח, א „רב הונא בטל זמרא, קם מאה אווזי בזוזא, ומאה סאה חיטי בזוזא ולא איבעאי, שלא היו רוצים לקנותם בסכום של מאה, שהיו רוצים שיהיו ק"א אווזי בזוזא, וק"א סאה חיטי בזוזא, כדי שלא יהי' יניקה ללעומת זה“ ע"ש.

(ה) תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס ע' סו ואילך — ובעיקר שם עמוד ע — ביאור הגמ' גיטין לה, א „הנה סם המות באחד מבני“, ס"ם הוא בחי' חיצוניות בינה — גבורה, וממנה נמשך מות ר"ל, ומקשר זה להעץ חיים שער הזווגים הנ"ל מ"ס בגי' מאה, שר של שכחה ע"ש.

(ו) תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס ע' קע"קעא, ביאור מ"ש (תולדות כו, ה) „עקב אשר שמע אברהם בקולי“, רמז בתיבת „עקב“, אותיות ע"ב בגי' חסד — בחי' אברהם, והוא ממתיק האות „ק“ באמצע, דאותיות ע"ב (חס"ד) סובבים ומקיפים את האות ק' שממתיקים אותו כו', דאות ק' מורה על בחי' דינים וגבורות, ק' בגי' מ"ס ישם שר של שכחה כמ"ש האריז"ל בע"ח שער הזווגים פ"ו, וזהו ש„עקב“ במילוי עיין קו"ף בי"ת בגי' תשכ"ח — שכחה, ע"ש.

ז) תורת לוי יצחק (הנ"ל אות ו') ע' קע ואילך, מבאר הגמ' סנהדרין ז, א: „ההוא דהוה קאמר ואזיל טובי' דשמע ואדיש חלפיה בישתא מאה, א"ל שמואל לרב יהודה קרא כתיב (משלי יז, יד) „פוטרי מים ראשית מדון" ריש מאה דיני. ופרש"י: מדון, נוטריקון מאה דני, לישנא אחרינא מדון בגימטריא מאה ע"ש.

ח) בתורת לוי יצחק שם ע' קעא, דזהו מ"ש באברהם בחי' חסד „מי חלל לאברהם", מל"ל מספרו ק', והוא שהמתיק הק' דיני ע"ד מה שכתוב (תהלים קו, ב) מי ימלל גבורות ה', שפירוש ימלל הוא ריכוך והמתקה.
(ראה ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק א סי' קכט).

ט) בתורת לוי יצחק הנ"ל אות ח', אותיות מל"ל (בג"י מאה) כנגד ה„מאה" קולות דשופר בראש השנה, אות „מ" כנגד שברים ותרועות, וב' פעמים „לל" כנגד ה"ל" תקיעות שלפני השברים ותרועות, וה"ל" תקיעות „שלאחר" השברים ותרועות, או י"ל אות „מ" הוא ה"מ" קולות דיו"ד סדרי תשר"ת, „ל" כנגד ה"ל" קולות דיו"ד סדרי תש"ת, „ל" כנגד ה"ל" קולות דיו"ד סדרי תר"ת.

י) תורת לוי יצחק הנ"ל אות ח', „אברהם" הוא תיבת „בר מאה", להורות שהמתיק המאה דינים ע"ש.

יא) תורת לוי יצחק הנ"ל אות ח, מספר ק' הוא האותיות שאחר שם ס"ג דבינה, דשם ס"ג הוא מילוי שם הוי' כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י 63, ס"ג, והאותיות באל"ף ביי"ת שהם אחר (רמז אחר לבחי' אחוריים וד"ל), הוא, אחר אותיות יו"ד הוא אותיות כז"ה (בג"י 32), אחר ה"י הוא ו"כ (26), אחר וא"ו הוא זב"ז (16), אחר ה"י הוא ו"כ (26), ביחד 32 + 26 + 16 + 26 הוא גימטריא 100, ק.

להורות ולרמז דמספר ק' הוא בחי' אחוריים, וממנו נמשך שכחה — שר הנק' מ"ס בגי' מאה.

יב) תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס ע' תנה, ביאור הגמ' (גיטין סח, א"ב) בנוגע אשמדאי מלך השדים, כששלח שלמה המלך בניהו בן יהוידע לתופסו כו', ואמרו בגמ' שם „איתבר בי' גרמא", ומבאר הרב המחבר וז"ל: איתבר בי' גרמא, לא כמו בסטרא דקדושה שכתוב (תהלים לד, כא) שומר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה, שכולן קיימות ושלימות, וכאן איתבר גרמא, וי"ל העצמות הם ק"א בכל צד כדאיתא במס' אהלות פ"א משנה ח ע"ש.

הנה כשנשבר עצם א' שלו נשאר ק', והוא, כי סטרא דלעומת זה אחיזתם רק בק' ולא בק"א, וע"ד ששר של שכחה מ"ס שמו בעץ חיים שער הזווגים (פ"ו) ע"ש.

יג) בתורת לוי יצחק שם (הנ"ל אות יב) סטרא דלעומת זה אחיזתם רק במספר מאה, ולא במספר קא, וע"ד שר של שכחה מ"ס שמו בעץ חיים שער הזווגים פ"ו. והיינו מה שאיתא בפ' ערבי פסחים (פסחים דף ק"י) „הוה עובדא עד ק' וחד ופקע שידא", הרי שהש"ד אינו יכול לסבול המספר דמאה ואחד ע"ש.

יד) לקוטי לוי יצחק, הערות לזהר שמות-דברים ע' ש, דעד מספר מאה יכול להיות עין הרע, משא"כ ביותר ממאה, במאה ואחד א"א לו להיות עינא בישא, ומציין להעץ חיים שער הזווגים פ"ו הנ"ל. ומרמז מספר ק' בשני אופנים, א) שם ס"ג + המילוי ל"ז בגי' ק'; ב) האותיות באל"ף ביי"ת שאחר שם ס"ג בגי' מאה כנ"ל אות יא ע"ש.

הקדושים אשר בזכותם אנו חיים, יפרוש עליכם סוכת שלומו ויהי'

טו) לקוטי לוי יצחק, ליקוטים על פסוקי תנ"ך ומחז"ל ע' מד, רמז וביאור דיש מאה תקיעות בראש השנה, וביחד עם התקיעה האחת שתוקעין ביום הכיפורים בגמר נעילה, הוא מספר ק"א תקיעות, והוא היתירה על מספר הק' קולות שבר"ה, ומקשר זה למ"ש בעץ חיים שער הזווגים פ"ו הנ"ל, דממספר מאה יש יניקה לחיצונים. משא"כ ממספר מאה ואחד — פנימיות הבינה.

וע"י התקיעה הא' היתירה על הק' נעשית החתימה לטוב ביום הכיפורים ע"ש. טז) לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש ע' רלו, דמה שתוקעין בראש השנה מספר "מאה" קולות, הוא כדי לערב את השטן הס"ם, אותיות מס, ששר של שכחה מס שמו כמ"ש בעץ חיים שער הזווגים פ"ו הנ"ל, הנה לערב את השטן שהוא בחי' מ"ס, תוקעין ס' תקיעות ומ' תרועות (ושברים), כי השטן שרש יניקתו מבחי' אחוריים ע"ש. יז) לקוטי לוי יצחק, ליקוטים על פסוקי תנ"ך ומחז"ל ע' צא, בביאור הגמרא (שבת פח, ב) בעסק התורה, למיימינין בה סמא דחיי, למשמאילים בה סמא דמותא, ומבאר דיוק הלשון "סמא" — "סס", ד"סמא דמותא" הוא מצד האחוריים דבינה, וקליפות יונקים מזה, ס"ם (אותיות מ"ס) בגי' ק' כמו שר של שכחה מס שמו כמ"ש בעץ חיים שער הזווגים פ"ו הנ"ל ע"ש. — מובא בילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ה סי' צא.

יח) לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש ע' רכח, וכן תורת לוי יצחק ע' ש. ביאור ורמז מ"ש (שמות א, יא), "וישימו עליו שרי מסים", דיוק "מסים" דוקא, דקליפות מצרים ופרעה הוא מבחי' אחוריים וזהו "שרי מסים", וזהו "מס" בחי' אחוריים, שמהם הוא שכחה כמ"ש בעץ חיים שער הזווגים פ"ו הנ"ל, דממנו יניקה ללעומת זה, ע"ש כל הביאור — מובא בילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ד סי' ו. יא.

יט) לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש ע' שדמ, בביאור הגמ' (בבא מציעא פו, א) בההוא יומא דמת רבא (באותו יום דמת רבא), דלייה זעפא (גבה רוח סערה), ודרי לההוא טיעא כי רכיב גמלא מהאי גיסא דנהר פפא ושדיי' בהך גיסא (והשליך ההוא ישמעאלי — שהי' רוכב על גמל — מצד אחד דנהר פפא להצד השני), ומבאר ומרמז "טייעא" בגי' ק, וזהו מעבר הנהר דבינה, היינו בחי' אחוריים, וממנו יניקה ללעומת זה, ק' בגי' מס כמ"ש בעץ חיים שער הזווגים פ"ו הנ"ל ע"ש כל הביאור.

כ) לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש ע' שנט, בביאור הגמ' (סוטה לד, ב), "אמר ר' יצחק מסורת בידינו מאבותינו מרגלים על שם מעשיהם נקראו סתור בן מיכאל (שלח יג, יג) שסתר מעשיו של הקב"ה מיכאל שעשה עצמו מן". ומבאר, דאביו עצמו שמו "מיכאל" שמספרו ק"א כמספר מאי"ן, אבל ע"י מעשה הבן "סתור" — סתירה לגמרי — נעשה אביו מן, בחי' אחוריים דממנו שכחה, ומציין להעץ חיים שער הזווגים פ"ו הנ"ל, ע"ש כל הביאור.

וראה אור התורה נ"ך ח"א עמוד תקלג"ד וז"ל: בכי"ק פרשת ואתחנן ע"פ פן תשכח את הדברים . . כ', כשתסתכל במלת זכר ובמלת שכח תמצא מספר ק"א ביניהם והרוצה לבטל השכחה יחזור על למודו ק"א פעמים כו' כי בכל פעם שיחזור הוא מחסר ומחליש כח א' מכחותיו (של מלאך הממונה על השכחה) וכשחזר ק"א פעמים החליש כל כחותיו היתירים ונכנס תחת יד המלאך הממונה על הזכרון כו' עכ"ל.

הבנין שלכם עדי עד. ראה³ חיים עם האשה אשר אהבת כפשוטו וכמדרשו⁴. יהי⁵ מקורך ברוך ושמח מאשת נעורייך. זכות אבותינו הצמח צדק וחברתו, אשר אתה וחברתך נקראים בשמותיהם⁶ יגן עליכם כל ימיכם לעולם. כי תלכו בדרך התורה והמצוה ותחיו חיי נחת שלווה

שם עמוד תשצג: מספר ק"א גי' מאי"ן — ביטול דבחי' אין עי"ש. ועמ"ש מענין שכחה וזכרון (דשכחה מצד „אחוריים" וזכרון מצד ה„פנימיות") ע"פ ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו, ילקוט לוי יצחק עה"ת חלק ג' סימן מד. עי"ש. וראה לקוטי תורה פרשת ראה כב, ג שמבאר ענין „סם חיים" — שונה פרקו מאה וא' פעמים, ע"ש. אור התורה פרשת עקב עמוד תריט בענין „סם חיים". ומכל הנ"ל י"ל דדייק כ"ק הרה"ק ר' לוי יצחק זצ"ל לכתוב בדיוק „מאה ואחד" תיבות, ממקום שאין בו שום יניקה ללעומת זה, ואין שם שכחה, וזהו מדוייק בלשונו „חפצי מאוד שהדיפעש שלי שיש בו מאה ואחד תיבות יהי' שמור אצלך... ותשמרנו... לטוב לכם כל הימים".

ולהעיר דתאריך המכתב הוא יום ה' טבת ה'תרפ"ט.

(3) קהלת ט, ט.

(4) ראה קהלת רבה שם. זהר ח"ג פ' קרח דף קעז, ב. תיקוני זהר דף ל, ב. מט,

ב. צא, א. קא, א.

(5) משלי ה, יח.

(6) אשר אתה וחברתך נקראים בשמותיהם: להעיר על עוד מקומות בהם צויין קשר זה, ששמותיהם של כ"ק אדמו"ר זי"ע והרבנית — זהים לשמותיהם של אדמו"ר הצמח צדק וזוגתו הרבנית חי' מושקא:

(1) פחות משבועיים לאחר לידת הרבנית חי' מושקא בשנת תרס"א, כאשר נודע לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב כי נכדתו נקרא בשם „חי' מושקא" כפי שהוצע — (אדמו"ר מוהרש"ב שלח מברק לבנו וכלתו באיחולי מז"ט על לידת הבת, ובמקביל שולח גם מכתב — כשבין היתר מציע „אם עדיין לא ניתן שם, תקרא בשם חי' מושקא שכן הוא הנכון לפי דעתי ..") (אג"ק אדמו"ר מוהרש"ב ח"ג ע' ריח"ט) —

כתב אדמו"ר מוהרש"ב: „יתן ה' יתברך שתהי' באריכות ימים ושנים טובים ונעימים ושתהי' אשה יראת ה' באמת ותהי' בכל הפרטים כמו אמה־זקנתה הצדקנית אשר שמה נקרא בה". (אג"ק אדמו"ר מוהרש"ב ח"ג עמ' רלד).

(2) כמובן שהקשר בלט עוד יותר משנישאו הרבי והרבנית, וכפי שכ"ק הרלו"צ אומר במכתבים אלו שבפנים. ובהזדמנות נוספת, קרוב לעשר שנים לאחר מכן, במכתב משנת תרח"צ, כתב האב (לקולוי"צ, אג"ק עמוד תכ): „וזכות של האיש חי' כ"ק אדמו"ר בעל הצמח צדק זללה"ה שנקרא שמך עליו, יהי' עליך ועל זוגתך יחיו".

(3) בימי מלחמת עולם השני, בשנת תש"א, כתב אדמו"ר מוהרי"צ אל החסיד ר' אלכסנדר ריינין, ומתייחס על כ"ק אדמו"ר זי"ע והרבנית בלשון של

והשקט בכל טוב סלה. תהיו לגאון⁷ ולתפארת בישראל. יהי
מכם דור⁸ ישרים יבורך⁹ בנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצות בפועל.
אביך אשר הוא אתך עמך ממש.

לוי יצחק¹⁰

הסוואה (אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ חי"ג עמ' שיב): „שמו [של הרבי הוא] על
שם הצמח צדק ושם זוגתו [הרבנית חי' מושקא הוא] על שם אשת הצמח צדק“.
(4) במכתב משנת תשט"ו, התייחס כ"ק אדמו"ר בעצמו לשמו ומקורו:
„השם מענדל צריך להיות כתוב בעי"ן .. ובעיקר כי כן כתב כ"ק אדמו"ר
הצמח צדק (בגימטריא מנחם מענדל)“ . באופן דומה, כתב הרבי במענה משנת
תשד"מ (במענה אל הר' מיכאל אהרן זליגסון, 'דבר מלך' כרך א עמ' 30):
„מענדל' [בשמי] צריך להיות דוקא בעי"ן, שהרי הוא על שם הצמח צדק“.

(7) עפ"י ישעי' ד, ב.

(8) תהלים קיב, ב.

(9) דור ישרים יבורך: להעיר מסיום מכתב הרב המחבר לבנו הגדול כ"ק אדמו"ר,
אגרות קודש ע' ריח וז"ל: ונזכה לקבל מכם רוב נחת וענג לראות מכם דור ישרים
יברך (ישרים יברך, שהוא המתקת הגבורות שמספרם* הוא ישרים, קס"ת. בהחסדים
דשמות הוי' כמספר יברך עסמ"ב המתחברים בקו האמצעי כידוע). בנים ובני בנים
עוסקים בתורה ובמצות ע"ש.

שם עמוד שכה וז"ל: ונזכה לראות דור ישרים יבורך, שדור ישרים יבורך, זה גופא
רומו שהגבורות הנק' ישרים ב' פעמים מנצפ"ך נמתקו לגמרי, ואז הם למעלה
מהחסדים כידוע ע"ש.

(10) להעיר גודל הדיוק, שחותם „לוי יצחק“ בלי שם המשפחה, ודוקא ע"י זה יהי
המספר של המברק בדיוק „מאה ואחד“ תיבות, כמבואר לעיל הערה 2 וד"ל.

(* פירוש: ישרים בגי' 560, וכן ב' פעמים מנצפ"ך (280 × 2) = 560, שהוא בגי' קס"ת
— בחי' גבורות. וההמתקה הוא מרומז בתיבת „יברך“ בגי' 232, רל"ב. שהוא הגי' דד' שמות
ע"ב (72) + ס"ג (63) + מ"ה (45) + ב"ן (52) = 232, רל"ב.

בהמשך ובקשר למספר „קא” שבמכתב,
מובא בזה משיחת ש”פ תצוה תשמ”א — הנחה בלתי מוגה
(תרגום חפשי)*

מספר הפסוקים שבפרשת תצוה הוא ק”א, כמ”ש בסימנים
שבחומש: „ק”א, מיכאל סימן”.

וגם בזה מודגש שבפרשת תצוה בא לידי ביטוי ענין השלימות
שלמעלה מהגבלה (ונרמז בגימטריא של שם הפרשה „תצוה” — תק”א
— הרומז לבחינת ה„אחת” שלמעלה מהחמשי מאות דסדר
השתלשלות, כמארז”ל² „הלך הקב”ה מהלך ת”ק שנה וכו”).
והביאור בזה:

ידועים דברי הגמרא³ על הפסוק⁴ „בין עובד אלקים לאשר לא
עבדו”, ש„אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה
פעמים ואחת”, וכמבואר בתניא⁵ טעם הדבר, משום שבימיהם היה
הרגילות לשנות כל פרק מאה פעמים, כדאיתא התם בגמרא משל
משוק של חמרים שנשכרים לעשר פרסי בזוזא ולאחד עשר פרסי בתרי
זוזי מפני שהוא יותר מרגילותם. ולכן זאת הפעם המאה ואחת היתרה
על הרגילות שהורגל מנעוריו שקולה כנגד כולן ועולה על גביהן ביתר
שאת ויתר עז להיות נקרא עובד אלקים.

כלומר, ענין הפעם האחת היתירה על המאה מבטא ענין נעלה יותר
מאשר המאה פעמים.

(* רוב הקטע הוגה ע”י כ”ק אדמו”ר זי”ע ונדפס בלקו”ש חכ”ו עמוד 208, אך
נעתק כאן כמו שהוא, מחמת ההוספה שלא נכללה שם השייכת לשקו”ט דנן (שע”י
מספר ק”א מגיעים למעלה משכחה).

(1) חמש מאות — סדר השתלשלות: ראה אור התורה שמות ס”ע ל. הנסמן בספר
הליקוטים דא”ח להצמח צדק אות מ”ם ע’ תתקצד. ועוד.

(2) קה”ר פ”ז, א (ב). ובלקו”ש שם — מסביר גם הקשר עם „הלך מהלך ת”ק שנה
— לקנות לו שם”, עם שם הפרשה, וכזה ששייך להזולת, עיי”ש.

(3) חגיגה ט, ב.

(4) מלאכי ג, יח.

(5) פט”ו (כא, א).

ויתר על כן: הפעם המאה ואחת פועלת יתרון בלימוד דמאה פעמים, דדוקא ע"י מספר ק"א מבטלים ענין השכחה.

וכמבואר בכ"מ⁶, שהמלאך השייך לשכחה נקרא בשם „מס“, מס בגימטריא מאה. ונמצא שע"י הפעם המאה ואחת מבטלים את השכחה השייכת למספר מאה.

וכמבואר במ"א⁷ בביאור לשון חז"ל⁸ „אין שכחה לפני כסא כבודך“, שענין השכחה שייך בעולם הבריאה⁹, עולם הכסא¹⁰, אבל למעלה מעולם הבריאה, „לפני כסא כבודך“,¹¹ בעולם האצילות, אין שייך ענין השכחה¹². וזהו ענין מספר מאה ואחת, שמרמז על עולם האצילות שלמעלה משכחה.

ויתר על כן: הלימוד בפעם המאה ואחת מעלה את כל מאה הפעמים שלמד לפני כן, שגם בהם נפעל העדר השכחה ששרשו בבחי' „לפני כסא כבודך“.

וזהו ענינה של פרשת תצוה שיש בה ק"א פסוקים — למעלה מסדר ההשתלשלות.

וכמבואר¹³ בטעם הדבר שלא נזכר שמו של משה בפרשת תצוה, משום שבפרשה זו מגיעים למדרגה שבמשה שלמעלה מענין השם, למעלה מסדר ההשתלשלות.

(6) עץ חיים שער הזיווגים (שער טו) פ"ו. ראה לעיל במכתב הרב המחבר הערה 2 באריכות, כו"כ מראי מקומות לענין זה בתורת הרב המחבר הררלווי"צ ז"ל.

(7) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"י ובהנסמן במהדורה החדשה. ועוד.

(8) ברכות לב, ב. ועוד.

(9) ענין השכחה שייך בעולם הבריאה: ראה ע"ח שער מוחין דקטנות (שער כב) פ"ג. לקוטי לוי יצחק, ליקוטים על פסוקי תנ"ך ומחז"ל ע' קצח. ועוד.

(10) עולם הבריאה — עולם הכסא: ראה פרדס שער טז (שער אבי"ע) פ"ג. עץ

חיים שער מו (שער כסא הכבוד) פ"א. פ"ד"ה. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ה.

(11) מוסבר בכ"מ בחסידות, ש„לפני“ הכוונה למעלה מבחי' מסויימת (ראה הלשון

בלקו"ת דרושי ר"ה נד, ד: „ואזי כתיב לפני ה' טהרו“ — למעלה מבחי' הוי"ו..“).

(12) ראה תורת מנחם — ספר המאמרים מלוקט ח"ד ע' רצה. וראה תניא — אגרת

הקדש סי' יט (קכח, א). דרך מצותיך מ, ב. מב, ב — דמבחינת חכמה (אצילות) אין שכחה.

(13) ראה לקו"ש חט"ז ע' 350 ואילך. חכ"ו ע' 205 (סעיף ג').

וכמדובר לעיל¹⁴ אודות הנשמה, דאיתא במדרש¹⁵ „חמשה שמות נקראו לה, נפש רוח נשמה חי' יחידה“, דגם בחי' יחידה היא רק „שם“ של הנשמה; וההוראה דפרשת תצוה¹⁶ היא שיש להגיע לגילוי העצם ממש שלמעלה מבחי' שם, גם למעלה מבחי' היחידה, למעלה מסדר ההתשלשות שבאדם.

שיחות קודש ה'תשמ"א ח"ב ע' 455 ואילך

(14) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 207 (מהתוועדות זו) ובהמובא בהערות 38, 46 שם.
 (15) ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לז. זח"ב קנח, סע"ב.
 (16) ולהעיר מלקו"ת [פ' ראה כב, סע"ג] שהענין דק"א הוא „בחי' החמשית .. ועי"ז פנימית הכתר .. ה' בחי' נרנח"י ובתוך .. יחידה מלובש בחי' תחתונה דאור א"ס (וראה לעיל בפנים [בלקו"ש הנ"ל] סוס"ה דמספר תק"א הוא העצם שלמעלה מיחידה). — לקו"ש שם עמוד 48 הערה 46.